

1e Turap Dantumadiel 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	3
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer.....	7
Programma 2: Mienskip	22
Programma 3: Soarch en Wolwêzen	32
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje.....	49
Programma 5: Wenjen en Omjouwing	62
Programma 6: Iepenbiere Romte	79
Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien	90
Algemiene dekkingsmiddels	90
Overhead	96
Heffing VPB.....	100
Onvoorzien	101
Financiën	102
Begroting	102
Investeringskredieten	103
Projecten	108
Project Feanwâlden	108
Bouwen aan een stevig fundament in het sociaal domein.....	110
Inwerkingtreding omgevingswet	113
Activiteiten	119
Overzicht activiteiten.....	119
Bijlagen	123
Bijlage 1: Overhevelen investeringskredieten	123
Bijlage 2: Overhevelen kredieten algemene reserve.....	126

Inleiding

Inleiding

Op basis van artikel 6 van de financiële verordening wordt u doormiddel van de tussentijdse rapportage tweemaal per jaar geïnformeerd over de voortgang van de programmadoelen en de financiële stand van zaken. Voor u ligt de 2e tussentijdse rapportage over 2025.

Per programma volgt een rapportage op de voortgang van de doelen en activiteiten uit de begroting 2025. Naast de doelen wordt er per programma een overzicht van de financiële afwijkingen gegeven groter dan € 50.000. Doordat de rapportage is afgerond op duizendtallen kunnen er kleine afrondingsverschillen ontstaan in de optellingen.

De doelen en activiteiten

De programmadoelen zijn vastgesteld in het coalitieakkoord. Daaronder hangen de activiteiten die er voor moeten zorgen dat de doelen worden gerealiseerd. U kunt dit dus lezen als de voortgang op de gestelde beleidsdoelen.

Door middel van een kleurenindicator wordt de voortgang op de activiteiten weergegeven. De betekenis van de indicatoren leggen wij hieronder uit. Indien een indicator oranje of rood is dan is een toelichting verplicht. Wanneer een activiteit is afgerond wordt dit aangegeven onder de kop Afgerond.

Indicator	Toelichting
-----------	-------------

Groen:
Realisatie activiteit ligt op schema.

Oranje:
Realisatie activiteit loopt vertraging op, maar wordt nog wel gehaald.

Rood:
Realisatie van de activiteit wordt niet gehaald.

Toelichting op wijziging

Onder de kop Toelichting op wijziging treft u alle wijzigingen op de begroting aan die voort komen uit de tussentijdse rapportage. Bij het toelichting van de wijzigingen hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Wanneer het verschil op de baten of de lasten per product groter is dan € 50.000 dan volgt hierop een toelichting. Afwijkingen kleiner dan €50.000 worden toegelicht wanneer er sprake is van een noemenswaardige oorzaak. Wanneer er een 'min' teken voor een bedrag is weergegeven betekent dit een nadeel.
- De cijfers worden in de tabellen afgerond op duizendtallen, waardoor er kleine afrondingsverschillen kunnen ontstaan.
- In de toelichting wordt een incidenteel verschil aangeduid met een 'I' en wordt een structureel verschil aangeduid met een 'S'.

Begrotingsresultaat

Begrotingsresultaat

Het resultaat van de 1e Tussentijdse rapportage 2026 bedraagt € 3.042.729 negatief waardoor de begroting na verwerking van de 1e Tussentijdse rapportage 2026 uitkomt op een voordelig begrotingsresultaat van € 147.771. De structurele mutaties uit deze tussentijdse rapportage worden meegenomen in de Perspectiefnota 2027.

Investeringskredieten

Onder het hoofdstuk Financiën is een overzicht opgenomen met de benodigde aanpassingen van de investeringskredieten. Op basis van de huidige inzichten wordt het totale kredietbedrag per saldo met € 79.674 verlaagd. De bijstelling van de investeringskredieten heeft geen impact op het begrotingsresultaat 2026. In tegenstelling tot de verlaging van het totale kredietbedrag stijgt de kapitaallast voor 2027 en verder marginaal met € 928*.

** Deze tegengestelde beweging van kredietbedrag en kapitaallast doet zich voor omdat de afschrijvingstermijn van de nieuwe kredieten korter is dan de afschrijvingstermijn van de vervallen kredieten. De kapitaallast van de nieuwe kredieten is daardoor per jaar hoger dan de kapitaallast van de vervallen kredieten.*

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten	75.117	76.233	5.555	81.788
Lasten	-74.070	-75.660	-12.476	-88.136
Saldo baten en lasten	1.047	573	-6.921	-6.348
Onttrekkingen	3.007	3.431	3.889	7.320
Stortingen	-813	-813	-11	-824
Saldo onttrekkingen en stortingen	2.194	2.618	3.878	6.496
Resultaat	3.241	3.191	-3.043	148

Toelichting op wijziging

De belangrijkste wijzigingen uit deze tussentijdserapportage zijn hieronder weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Wijziging 1e Turap 2026	Incidenteel (I) / Structureel (S)
02 Mienskip			
	<i>Extra personele inzet onderwijshuisvesting / maatschappelijk vastgoed.</i>	-150	I

03 Soarch en Wolwêzen			
	<i>Er zijn hogere kosten voor inkomensondersteuning (BUIG). De hogere kosten worden deels gecompenseerd door een uitkering uit de vangnetregeling BUIG.</i>	-776	S
	<i>Er zijn hogere kosten voor WMO Begeleiding, WMO Dagbesteding en de Algemene voorzieningen WMO.</i>	-250	S
	<i>De kosten voor Jeugdhulp zijn gestegen. Oorzaken hiervoor zijn de inkoopsystematiek, stijgende verwijzingen en de toename van complexe zorg.</i>	-1.914	S
	<i>De loonkosten voor Beleid- & Uitvoering Sociaal domein zijn hoger. De loonkosten voor de opvang van Oekraïners zijn opgenomen in de begroting.</i>	-275	S
05 Wenjen en Omjouwning			
	<i>De baten en lasten van grondexploitaties zijn meerjarig opgenomen in de begroting. Ondanks het meerjarige karakter zijn de baten en lasten technisch incidenteel van aard.</i>	641	I

90 Algemeene dekkingsmiddels			
	<i>Lagere proces- en gerechtskosten voor WOZ bezwaren.</i>	115	S
Diverse programma's			
	<i>Vrijval kapitaallast als gevolg van doorgeschoven investeringen.</i>	312	I
	<i>Structurele verhoging ziektevervangingsbudget naar landelijk gemiddelde ziekteverzuimpercentage.</i>	-237	S
	<i>Incidentele verhoging ziektevervangingsbudget als gevolg van hoger ziekteverzuim dan gemiddeld.</i>	-194	I
	<i>Overige verschillen < € 100.000</i>	-315	I / S
Totaal saldo wijziging		-3.043	

Het college van burgemeester en wethouders.

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

1.1 Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Programmaportefeuillehouder: A. Haga, R. Kempenaar

Het gemeentebestuur van Dantumadiel gaat voor een sterke autonome en herkenbare gemeente die dichtbij haar inwoners staat. De samenwerking tussen gemeente, inwoners en ondernemers staat daarbij centraal. Het opheffen van de centrumregeling zorgt ervoor dat hier de komende bestuursperiode nog meer de nadruk op komt te liggen. Het gemeentelijke bestuur komt daarmee de komende periode voor een grote uitdaging te staan als het gaat om de opbouw van de nieuwe organisatie en de bijbehorende ontvlechting van gemeente Noardeast Fryslân. De gemeente Dantumadiel gaat zich de komende tijd vol inzetten op de opbouw van een nieuwe eigen organisatie, waarbij Dantumadiel een toegankelijke organisatie wil zijn met focus op klantgerichte dienstverlening welke goed is toegesneden op de toekomst. Dit voortkomend uit de kernwaarde van het coalitieakkoord 'Sosjaal en Tichtby'. Hierbij is de doelstelling om in ieder geval de dienstverlening op het niveau te behouden zoals het nu is en om alle inwoners een passend digitaal of fysiek kanaal te bieden om contact te zoeken met de gemeentelijke organisatie. Belangrijk speerpunt is om rekening te houden met de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Dantumadiel wil inzetten op aantrekkelijk werkgeverschap en talentontwikkeling.

De basis voor een sterke autonome gemeente wordt gevormd door een robuuste financiële positie met oog voor structurele en incidentele kosten. Het opstellen van een toekomstbestendige lange termijn visie van de financiële positie en een overzichtelijke financiële verantwoording zullen hierbij de speerpunten zijn.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente. Het realiseren en behouden van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda. Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). Belangrijk is om op de samenwerking te blijven investeren. Tevens zal er verder worden ingezet op het voorkomen en bestrijden van ondermijning in de gemeente.

Onze democratie is een groot goed. Daar is ook in Dantumadiel veel aandacht voor. Het is van belang dat inwoners centraal staan en invloed hebben op en de eigen woon- en leefomgeving. We bieden inwoners heldere kaders voor burgerparticipatie: we geven als overheid ruimte en duidelijkheid.

1.2 Doelen

101.1 De dienstverlening op het zelfde niveau behouden ondanks ontvlechting

101 Dienstverlening

Activiteiten

101.1.1 Klant in Focus Tool gebruiken om de klanttevredenheid voor en na ontvlechting te meten.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Momenteel meten we de kwantitatieve data van het KCC. Er is gekeken welke methodiek inzet kan worden om de klanttevredenheid in beeld te brengen. Dit is meegenomen in het project KCC wat Q3/4 2025 gestart is. Er lopen gesprekken ter voorbereiding op besluitvorming om Klant in Focus Tool hiervoor in te zetten.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

101.1.2 Één loket aanbieden voor dienstverlening richting inwoners en ondernemers voor afhandeling van het grootste gedeelte van de vragen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Vanuit het project Doorontwikkeling KCC is onderzocht hoe de dienstverlening efficiënter en kwalitatief beter kan worden ingericht. Hieruit volgt dat de werkzaamheden, capaciteit en telefonische bereikbaarheid van Sociaal Domein en Vergunningen worden verplaatst van het centrale KCC naar de betreffende vakafdelingen. Hierdoor kunnen vragen vaker direct worden afgehandeld en hoeft minder te worden doorverbonden.

Daarnaast wordt de digitale dienstverlening binnen Vergunningen verbeterd door inwoners via de gemeentelijke website meer mogelijkheden te bieden om vragen en aanvragen digitaal in te dienen.

Medewerkers van KCC Sociaal Domein en KCC Vergunningen worden hiërarchisch ondergebracht binnen het team en werkveld waarin zij hun inhoudelijke expertise verder ontwikkelen

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

101.1.3 Voor elke inwoner en ondernemer een passend kanaal aanbieden om contact te zoeken met de gemeente (digitaal of fysiek).

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Inwoners kunnen contact opnemen met de gemeente via zowel fysieke als digitale kanalen. Het gemeentehuis is op afspraak toegankelijk tijdens openingstijden. Dorpen en ondernemers kunnen terecht bij de dorpencoördinator en de bedrijvencontactfunctionaris, die zowel fysiek als digitaal bereikbaar zijn.

De gemeente biedt daarnaast verschillende digitale contactmogelijkheden aan, waaronder social media, Fixi, WhatsApp, telefoon, e-mail en e-diensten.

Om de digitale dienstverlening verder te verbeteren werkt de gemeente aan de implementatie van de WMEBV (Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer). Dit project is echter nog niet afgerond. De benodigde werkzaamheden zijn in kaart gebracht en worden gefaseerd uitgevoerd.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

1.2 Doelen

101.2 Aantrekkelijk werkgever worden in de nieuwe organisatie

101 Dienstverlening

Activiteiten

101.2.1 Traineeships bieden en talent tot bloei laten komen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Traineeships en (jong) talent ontwikkelen, ligt vanaf dit jaar weer in de lijn. We sluiten voor de uitvoering aan bij een provinciaal initiatief. De coördinatie ervan ligt bij Werken in Friesland en daarmee sluiten we aan bij een groot aantal Friese gemeenten en de provincie. We streven ernaar op ieder niveau mogelijkheden te bieden.

Met het online leerplatform Mijn Leerplein en een divers opleidings- en trainingsaanbod bieden we een diversiteit aan extra ontwikkelmogelijkheden voor (jong) talent.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

101.2.2 Secundaire arbeidsvoorwaarden aantrekkelijk maken.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

We bieden inmiddels een mooi pakket aan voorwaarden: reiskostenvergoeding voor woon-werk verkeer, in overleg hybride werken, toegang tot het Alleo-platform (deel IKB flexibel en met belastingvoordeel door medewerkers te besteden), online leren via Mijn Leerplein en fruit op het werk. Daarnaast zijn er leerzame en/of gezellige activiteiten vanuit de organisatie en de Personeelsvereniging.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

101.2.3 Enthousiasmeren van studenten van de diverse scholen (LBO, MBO, HBO) in de regio.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Naast contacten en samenwerking met de RUG en NHL Stenden (HBO) is onze gemeente nu partner van het landelijke initiatief VMBO On Stage. Verder hebben we waar mogelijk op alle niveaus stagiairs.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

101.2.4 Rol voor hogescholen bieden in de opbouw van de organisatie.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Gerealiseerd door het betrekken van de Universiteit Twente.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

101.2.5 Een werkomgeving creëren waarin werknemers zich kunnen ontplooiën.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Ontwikkeling en ontplooiing wordt zoveel mogelijk gestimuleerd door leidinggevenden. Er zijn op diverse fronten opties: individuele professionalisering, ontwikkeling van vaardigheden, teamontwikkeling of vakgerichte trajecten. Ook zien we dat diverse collega's doorstromen via interne vacatures naar een andere functie. Dit jaar is er extra aandacht voor de thema's werkdruk en (mentale) gezondheid. Dit zijn belangrijke thema's om deze werkomgeving te creëren.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

1.2 Doelen

102.1 Veilige woon- en leefomgeving versterken

102 Veilige woon en leefomgeving

Onderzoek doen naar veiligheidsgevoel in de gemeente om doel SMART te kunnen maken.

Activiteiten

102.1.1 Project veilig buitengebied uitvoering geven (gericht op ondermijning)

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Aan het project De Boer wordt vanaf mei 2026 uitvoering aan gegeven. (dit betreft een motie van de raad)

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

102.1.2 Project bedrijventerreinen (gericht op ondermijning)

Afgerond

Ja

Voortgang**Toelichting**

Is opgenomen in de reguliere werkzaamheden.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

102.1.3 Biboscan uitvoering geven.

Afgerond

Ja

Voortgang**Toelichting**

Is opgenomen in de reguliere werkzaamheden.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

102.1.4 Signaaltafel bijeenkomsten uitvoering geven.

Afgerond

Ja

Voortgang**Toelichting**

Is opgenomen in de reguliere werkzaamheden.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

102.1.5 Meerjarige visie ontwikkelen op inzet en prioritering toezichthouders publiek domein.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Het VTH-beleid is vastgesteld. Hierin is de visie op inzet en prioritering toezichthouders publiek domein zoals verwoord in de notitie Klaar voor de strijd opgenomen.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

102.1.6 Voorkomen jeugdoverlast door inzet jeugdboa en stakeholders.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Dit is een doorlopend proces en wordt meegenomen in de reguliere activiteiten bij de aanpak van jeugdgroepen.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

1.2 Doelen

103.1 Burgerparticipatie faciliteren waar nodig en te handelen vanuit de ja mits houding

103 Krachtig en eigentijds bestuur

Activiteiten

103.1.1 Proces voor participatie verbeteren door duidelijke kaders vast te leggen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

In opdracht van de griffie is een advies burgerparticipatie opgesteld en ook gepresenteerd.

Er wordt nu gekeken hoe dit te beleggen in de ambtelijke organisatie.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

103.1.2 Memo Contactmomenten in de praktijk brengen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

In opdracht van de griffie is een advies opgesteld en ook gepresenteerd. Er wordt nu gekeken hoe dit te beleggen in de ambtelijke organisatie. College en dorpencoördinator brengen de contactmomenten goed in de praktijk.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

1.2 Doelen

104.1 Robuuste financiële positie behouden zowel incidenteel als structureel

104 Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Activiteiten

104.1.2 Beheersbaar houden van de exploitatiekosten van de organisatie te benchmarken aan de huidige kosten van de centrumregeling.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Het beheersbaar houden van de exploitatiekosten is een blijvend punt van aandacht. In het afgelopen jaar is een benchmarkonderzoek uitgevoerd naar de exploitatiekosten van de gemeente. Er wordt momenteel een vervolg gegeven aan dit onderzoek in het programma Dantumadiel 2027.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

104.1.3 Meetbaar maken in samenwerking met financiën (dashboard)

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

In de afgelopen jaren zijn we voor de rapportage van P&C documenten overgestapt van de rapportage tool Begroten en Verantwoorden (B&V) naar Pepperflow in combinatie met de Begrotingsapp. Een stap voorwaarts die ook de wijze van rapporteren op de voortgang van activiteiten heeft verbeterd. Naast voornoemde ontwikkeling wordt er inmiddels ook gerapporteerd op grote projecten voor zowel de voortgang als de financiën. De activiteit is daarmee afgerond.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

1.3 Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp

Dienstverlening

Programmaplan Opbouw Dantumadiel 2024

Visie 'Dantumadiel krijgt het voor elkaar'

Veilige woon en leefomgeving

Veiligheidsagenda 2024-2027

Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2024 – 2027 (Politie)

Fries Regionaal crisisplan

Deelplan bevolkingszorg

Deelplan crisiscommunicatie

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Fryslân 2024

Samenwerkingsovereenkomst Zorg en Veiligheidshuis 2019 e.v.

Meerjarenplan Zorg en Veiligheidshuis Fryslân 2024-2028

De Friese Norm 2022

Subsidieregeling initiatieven jaarwisseling Dantumadiel

Nadere regels carbidschieten Dantumadiel

Beleidsregels bestuurlijke handhaving drugscriminaliteit gemeente Dantumadiel

Beleidsregel coffeeshops gemeente Dantumadiel

Beleidsregels Wet aanpak woonoverlast gemeente Dantumadiel 2024

Notitie Ondernijning - Klaar voor de strijd

Krachtig en eigentijds bestuur

Raadsakkoord 2022-2026

Coalitieakkoord 2025 - 2026 Nij bestjoer, no foarut!

Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)

Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

1.4 Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving.
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.
K80	De K80 zet in op lobby voor kleine gemeenten en kennisdeling.

RIEC	Biedt ondersteuning in de strijd tegen ondermijnende criminaliteit.
Veiligheidshuis Fryslân	Biedt persoonsgerichte aanpak van domein-overstijgende en complexe zorg- en veiligheidsproblemen.

1.5 Uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2025	8,6	n.v.t.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2025	8,6	n.v.t.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2025	1.049,58	n.v.t.
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2025	4,06	n.v.t.
Verwijzingen Halt	Aantal verwijzingen	2025	3	10
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2025	0,4	2,1
Geweldsmisdrijven	Aantal per 10.000 inwoners	2025	3,7	10,6
Diefstallen uit woning	Aantal per 10.000 inwoners	2025	2,08	3,14
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2025	2,0	4,0

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
-----------------------------	-------------	------

Formatie	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari, uitgedrukt in fte per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens
Bezetting	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is (inclusief boventallige werknemers), dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Het aantal fte wordt uitgedrukt per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens
Apparaatskosten	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.	Eigen gegevens
Externe inhuur		Eigen begroting
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per jaar van jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen. Deze jongeren worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	CBS
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	CBS
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 10.000 inwoners.	CBS
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging,	CBS

godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte.
Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde
feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel
worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de
gewelds- en seksuele misdrijven.

1.6 Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten				
102 Dienstverlening	425	429	0	429
103 Veiligheid	43	43	0	43
Totaal Baten	468	472	0	472
Lasten				
101 Bestuur	-1.636	-1.636	-78	-1.714
102 Dienstverlening	-628	-630	-15	-645
103 Veiligheid	-2.340	-2.340	-82	-2.422
Totaal Lasten	-4.603	-4.606	-176	-4.781
Saldo baten en lasten	-4.135	-4.133	-176	-4.309
Onttrekkingen				
190 Mutaties reserves programma 1	15	15	39	54
Totaal Onttrekkingen	15	15	39	54
Saldo onttrekkingen en stortingen	15	15	39	54
Resultaat	-4.120	-4.118	-137	-4.255

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 1e Turap 2026	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
101 Bestuur			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
102 Dienstverlening			

	<i>Geen verschillen</i>	0	
103 Veiligheid			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal baten		0	
Lasten			
101 Bestuur			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	-78	I
102 Dienstverlening			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	-15	I
103 Veiligheid			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	-82	I
Totaal lasten		-176	
Toevoegingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	

Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	39	I
Totaal onttrekkingen aan reserves		39	
Totaal saldo wijzigingen		-137	

Programma 2: Mienskip

2.1 Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Programmaportefeuillehouder: W. Strikwerda

Vitale en levendige dorpen vormen de basis voor verbinding en sociale samenhang in de gemeente. Het is daarom belangrijk initiatieven voor activiteiten en evenementen blijvend te ondersteunen. De gemeente Dantumadiel wil onderzoeken waar de kracht van de inwoners zit en waar inwoners ondersteuning nodig hebben als het gaat om het versterken van de sociale samenhang. Een toekomstbestendige omgeving wordt gevormd door het op peil houden van voorzieningen zoals scholen, winkels en huisartsen. Daarbij wil de gemeente oog hebben voor een inclusieve samenleving, waarin iedereen mee kan doen. Er is extra aandacht voor de jeugd. Het wordt een goed toekomstperspectief geboden als het gaat om de toekomstbestendigheid van onze regio. Het is van belang om kansen te bieden aan de jeugd door goed onderwijs, sport, cultuur te blijven stimuleren.

2.2 Doelen

201.1 Sociale samenhang behouden en waar nodig en mogelijk versterken.

201 Sociale verbondenheid

Nadere toelichting: Onderzoeken waar de kracht van de onze inwoners zit en waar de uitdagingen (mogelijkheden) liggen om te benutten.

Activiteiten

201.1.1 Ondersteunen en versterken van initiatieven door implementatie van de aanpassing van het subsidielandschap.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Subsidieregeling Dorpsbudgetten is afgerond. Er wordt veel gebruik van gemaakt. De aanpassingen van de andere onderdelen van het subsidielandschap is ingezet.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

201.1.2 DOM's doorontwikkelen naar structurele werkwijze, die samen met de nieuwe regeling dorpsbudgetten een integraal pakket vormt.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

De input voor alle dorpsbiografieën is inmiddels verzameld. Ze worden in juni opgeleverd. De dorpsbiografieën vormen de basis voor de doorontwikkeling van de DOM.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

201.1.3 Onderzoeken hoe we jongeren kunnen betrekken bij gemeentelijke beslissingen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Onderzoek naar jongerenparticipatie is in 2024 uitgevoerd. En in opdracht van de griffie is een advies bewonersparticipatie opgesteld en gepresenteerd over. Er wordt nu gekeken hoe dit, inclusief jongerenparticipatie, te beleggen in de ambtelijke organisatie.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

201.1.4 Implementeren van het nieuwe welzijnsbeleid.

Afgerond

Nee

Voortgang**Toelichting**

Er wordt gewerkt aan een integraal beleid waar ook welzijn onder valt per 2026. In overleg met het college is er extra tijd voor gegeven om dit goed te implementeren. De Startnotitie is in 2025 bij de Raad geweest. Wordt verder uitgewerkt in een notitie integraalbeleid inclusief uitvoeringsprogramma.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

2.2 Doelen

202.1 De maatschappelijke voorzieningen in de dorpskernen toekomstbestendig, betaalbaar en bereikbaar te maken en waar nodig te verbeteren.

202 Voorzieningenniveau

Activiteiten

202.1.1 Onze sportaccommodaties toekomstbestendig maken (o.a. vervangen in Feanwâlden).

Afgerond

Ja

Voortgang**Toelichting**

Is onderdeel van het beleid. Geen programmadoel op zich meer. Wordt meegenomen in de projecten. Specifiek Feanwâlden zie bij 90.2.1.1. hieronder.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

2.2 Doelen

203.1 In 2025 is het aanbod van culturele activiteiten in Dantumadiel met 10% toegenomen t.o.v. 2022

203 Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Nadere toelichting: Onderzoek naar het aanbod van culturele activiteiten om smartdoel te kunnen meten.

Activiteiten

203.1.7 Opstarten pilot Verrijkte Schooldag.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Gemeente heeft een faciliterende rol. Initiatief ligt bij de scholen. Scholen zijn aan het onderzoeken naar wat passend is en zijn ondertussen al activiteiten aan het uitvoeren, waarbij wordt aangesloten bij lopende initiatieven die bijvoorbeeld door de buurtsportcoaches worden uitgevoerd..

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

2.2 Doelen

203.2 Onze jongeren meer en structureler de kans bieden om hun talenten volledig te ontwikkelen

203 Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Activiteiten

203.2.1 Faciliteren en stimuleren van projecten gericht op talentontwikkeling (zoals het project bouwen aan ambitie).

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Kennislab is partner van de gemeente. Daarnaast zetten we via Dokwurk en Werkstart sterk in op activiteiten en projecten talentontwikkeling.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

203.2.2 Uitvoering geven, evalueren en doorontwikkelen van het 'Project tiid foar aksje, waai mar mei' en project Maatschappelijke Diensttijd.

Afgerond

Nee

Voortgang**Toelichting**

Wordt succesvol uitgevoerd. Evaluatie volgt nog.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

203.2.3 Opstarten pilot Verrijkte Schooldag, waarbij ingezet wordt op talentontwikkeling jongeren

Afgerond

Nee

Voortgang**Toelichting**

Zie tekst 203.1.7

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

2.3 Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp

Sociale verbondenheid

Dorpenbudget (subsidieregeling)

Voorzieningenniveau

Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen (2016)

Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Integraal Huisvestingsplan onderwijs Dantumadiel 2025-2039

Aanvalsplan laaggeletterdheid Dantumadiel (t/m 2025)

2.4 Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

2.5 Uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland
Niet-Sporters	%	2024	54,5	42,5

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Niet-Sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM, GGD'en)

2.6 Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten				
201 Voorzieningen	150	150	28	178
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid	170	170	0	170
203 Sport	132	132	110	242
204 Cultuur	0	0	19	19
Totaal Baten	453	453	156	609
Lasten				
201 Voorzieningen	-288	-288	-192	-479
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid	-1.745	-1.745	-106	-1.851
203 Sport	-191	-191	-559	-750
204 Cultuur	-913	-913	-69	-982
Totaal Lasten	-3.137	-3.137	-926	-4.063
Saldo baten en lasten	-2.684	-2.684	-770	-3.453
Onttrekkingen				
290 Mutaties reserves programma 2	63	63	576	639
Totaal Onttrekkingen	63	63	576	639
Saldo onttrekkingen en stortingen	63	63	576	639
Resultaat	-2.621	-2.621	-193	-2.815

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 1e Turap 2026	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
201 Voorzieningen			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	28	I
202 Onderwijshuisvesting			
	<i>Geen verschillen</i>	0	

203 Sport			
	<i>SPUK H4 Stimulering Sport - ook aan de lastenkant = budgetneutraal</i>	55	I
	<i>SPUK H4 Stimulering Sport - vaststelling 2024-2025 = budgetneutraal</i>	46	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	9	I
204 Cultuur			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	19	S
Totaal baten		156	
Lasten			
201 Voorzieningen			
	<i>Dit betreft het overgehevelde krediet voor het project Dorpsontwikkelingsmaatschappij (DOM) welke gedekt wordt vanuit een reserve. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	-141	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	-51	I
202 Onderwijshuisvesting			

	<i>Extra personele inzet onderwijshuisvesting, maatschappelijk vastgoed</i>	-150	I
	<i>Door verschuiving in de planning van de investeringen zijn de kapitaallasten opgeschoven. Dit is een voordeel in de begroting van 2026.</i>	68	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	-24	S
203 Sport			
	<i>SPUK H4 Stimulering sport - staat ook aan de batenkant = budgetneutraal</i>	-55	I
	<i>SPUK H4 Stimulering Sport - vaststelling 2024-2025 = budgetneutraal</i>	-46	I
	<i>Dit betreft het overgehevelde krediet voor de subsidie aan de Tennisferiening Feanwâlden welke gedekt wordt vanuit een reserve. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	-435	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	-23	I
204 Cultuur			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	-69	I

Totaal lasten		-926	
Toevoegingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Dit betreffen de overgehevelde reserve onttrekkingen voor voornoemde eenmalige projecten of -activiteiten. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	576	
Totaal onttrekkingen aan reserves		576	
Totaal saldo wijzigingen		-193	

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

3.1 Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Programmaportefeuillehouder: R. Kempenaar, K. Wielstra, W. Strikwerda

De gemeente Dantumadiel vindt het van belang dat iedereen mee kan doen en dat alle inwoners in hun kracht kunnen staan. We willen dat mensen zelfredzaam en samen-redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. Inwoners hebben behoefte aan goede en doeltreffende zorg. De gemeente heeft een sleutelrol als het gaat om informatievoorziening gezinsondersteuning en opvoeding en wil hierin toegankelijk zijn. Met het benutten van sturingsinformatie, een efficiëntere inzet van middelen en innovatie in de bedrijfsvoering willen we de beperkte middelen zo inzetten dat deze maximaal ten goede komen aan inwoners die het nodig hebben om te kunnen participeren in de samenleving. De gemeente Dantumadiel zal extra inzetten op contractmanagement met als doel fraudebestrijding en zelfverrijking in de zorg tegen te gaan. De resultaten hiervan komen ten gunste van armoedebestrijding, begeleiding en sociale activering samen met onze stakeholders (bijvoorbeeld Dokwurk). Daarnaast wordt er extra ingezet op de gevolgen van onze economische situatie zoals energiearmoede, schulden en eenzaamheid.

3.2 Doelen

301.1 Zelfredzaamheid vergroten van onze zorgbehoefte inwoners.

301 Langer leven in goede gezondheid

Nadere toelichting: Onderzoeken hoe we zelfredzaamheid gaan meten.

Activiteiten

301.1.2 Implementatie nieuw welzijnsbeleid (inclusief jongerenwerk) met doarpsmoetingsplakken.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Het implementeren heeft de nodige vertraging opgelopen door de ontwikkelingen van Yfke. Deze ontwikkelingen nemen we mee in nieuw integraal beleid met thema's als gezondheid, leefstijl en sport, waarover in 2026 besluitvorming gaat plaatsvinden.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

301.1.3 Jeugdhulp op scholen verder uitbreiden.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

De hulpverlening via SMW op de scholen is verder uitgebreid van vier naar zes scholen. Op de overige drie scholen wordt ingezet op contact met de IB-ers.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

301.1.4 Werkwijze familiegroepsplan opnemen in nieuw beleid bij Jeugdhulp

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

We zetten niet in op een familiegroepsplan, maar wel regulier in op een integrale aanpak met ondersteuningsplannen voor het gehele gezin. De pilot jeugd is voorbereid en wordt momenteel uitgevoerd. Hierbij kunnen we nog beter inzetten op de diverse leefgebieden van het gezin.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

301.1.5 Meer bewustwording creëren laaggeletterdheid binnen onze organisatie.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

De interne werkgroep die het project uitvoert is opgegaan in de groep Taalambassadeurs.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

301.1.6 Extra inzet op (digi)taalvaardigheid via bibliotheken.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

In samenwerking met de stakeholders en in afstemming met de raad is gewerkt aan een plan voor extra inzet op het terugdringen van laaggeletterdheid. Raadsavond heeft eind 2025 plaatsgevonden. In 2026 wordt dit plan uitgevoerd.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

3.2 Doelen

301.2 Aantoonbare verschuiving realiseren van duurdere zorgtrajecten naar goedkopere vormen van zorg.

301 Langer leven in goede gezondheid

Nadere toelichting: Onderzoeken wat beïnvloedbare zorgkosten zijn door in gesprek te gaan met betrokken partijen zoals de gebiedsteams. Het doel is om 5% van die beïnvloedbare zorgkosten te reduceren, mede door meer aanbod in - en gebruik van algemene voorzieningen.

Activiteiten

301.2.1 Meer inzetten op voorkomen van misbruik in WMO en Jeugd

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

In 2025 wordt hierop nog beter ingezet. Via het inrichtingsplan sociaal domein en via de aanpak ondermijning. Daarnaast wordt bij toekomstige aanbestedingen aandacht besteed aan Bibob-procedures op basis van geactualiseerd Bibob-beleid. In 2026 wordt dit verder uitgevoerd.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

301.2.3 Programma uitvoeren van Zorg naar Preventie (GALA/IZA)

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

GALA is in uitvoering. De ketenaanpakken krijgen vorm. Binnen IZA worden transformatieplannen opgesteld en interventies door de partners geïmplementeerd in Dantumadiel. De transitie van zorg naar preventie vergt een lange adem en kan worden beschouwd als onderdeel van het beleid de komende jaren. Vanaf 2027 wordt GALA opgevolgd door AZWA.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

301.2.4 Opstarten pilot Verrijkte Schooldag, waarbij ingezet wordt preventie zorg bij jongeren

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Zie 203.1.7

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

3.2 Doelen

302.1 Streven naar een samenleving waarbij iedereen kan participeren ondanks hun financiële positie. Dit willen we bereiken door het vaststellen van het actieplan armoede- en schuldenbeleid waarin we concrete acties opnemen om dit doel te bereiken.

302 Meer maatschappelijke participatie

Activiteiten

302.1.1 Uitvoeren van de acties in het actieplan armoede- en schuldenbeleid, waaronder project Energiearmoede ook een plaats heeft.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Diverse punten worden uitgevoerd.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

3.3 Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp

Langer leven in goede gezondheid

Gemeentelijk Gezondheidsbeleid 2021-2025

Meer maatschappelijke participatie

Beleids- en nadere regels; en verordeningen op terrein van Participatiewet, Jeugdzorg , Wmo, Wet inburgering, Schuldhulpverlening (zijn allen geldig t/m heden)

Visiedocument gebiedsteam (toegang)

Kadernota Welzijnsbeleid 2022 – 2025

Gunstiger opvoedklimaat

Beleids- en nadere regels; en verordeningen op terrein van Participatiewet, Jeugdzorg , Wmo, Wet inburgering, Schuldhulpverlening (zijn allen geldig t/m heden)

3.4 Verbonden partijen

Verbonden partij

Bijdrage aan beleidsdoelstellingen

Dokwerk

Uitvoering Participatiewet.

Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Mobiliteitsburo Noordoost Fryslân	De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a., en Tytstjerksteradiel in de regio Noordoost Fryslân en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden.
Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018	De centrumgemeente is Leeuwarden. Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.

3.5 Uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	10,0	6,7
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	16,00	28,00
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv- ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2024	1,50	2,30
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	2023	437,20	836,60
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2023	1,00	1,00
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2023	4,00	6,00

Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2024	72,20	73,20
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2023	2,00	2,00
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2024	326,20	343,60
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2024	427,10	203,10
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	12,0	13,70
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	1,30	1,00
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2024		0,40
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2024	800,00	720,00

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Absoluut verzuim	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.	DUO
Relatief verzuim	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.	DUO

Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	<p>Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.</p> <p>De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".</p>	Ingrado
Banen	<p>Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.</p>	LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	<p>Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.</p>	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Kinderen in uitkeringsgezin	<p>Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.</p>	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Netto arbeidsparticipatie	<p>Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.</p>	CBS
Werkloze jongeren	<p>Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.</p>	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Personen met een bijstandsuitkering	<p>Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan</p>	CBS

	personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	CBS
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden	CBS

opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.	GMSD
--	---	------

3.6 Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten				
301 WMO (maatschappelijke participatie)	753	753	1.753	2.505
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)	0	0	0	0
303 Inkomensondersteuning	8.647	8.647	494	9.141
304 Participatie	119	119	211	330
305 Jeugdwet	1	1	0	1
306 Gezondheid	55	55	80	135
307 Welzijnswerk	536	536	-18	519
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)	449	449	697	1.145
Totaal Baten	10.559	10.559	3.217	13.776
Lasten				
301 WMO (maatschappelijke participatie)	-8.190	-8.190	-2.151	-10.341
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)	-495	-495	-12	-508
303 Inkomensondersteuning	-10.707	-10.707	-1.405	-12.112
304 Participatie	-7.771	-7.798	-228	-8.026
305 Jeugdwet	-8.405	-8.405	-1.957	-10.362
306 Gezondheid	-1.111	-1.111	-158	-1.269
307 Welzijnswerk	-1.179	-1.179	-51	-1.230
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)	-1.359	-1.359	-744	-2.104
Totaal Lasten	-39.217	-39.244	-6.707	-45.951
Saldo baten en lasten	-28.658	-28.685	-3.489	-32.174
Onttrekkingen				
390 Mutaties reserves programma 3	633	633	35	668
Totaal Onttrekkingen	633	633	35	668
Saldo onttrekkingen en stortingen	633	633	35	668
Resultaat	-28.025	-28.052	-3.454	-31.506

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 1e Turap 2026	Incidenteel (I) / Structureel (S)
-----------	--------------	-------------------------	-----------------------------------

Baten			
301 WMO (maatschappelijke participatie)			
	<i>Voor de SPUK Oekraïne 2026 was een bedrag geraamd voor twee maanden, nu worden de inkomsten voor het hele jaar bij geraamd.</i>	1.744	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	9	I/S
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
303 Inkomensondersteuning			
	<i>Voor de SPUK Oekraïne 2026 was een bedrag voor Leefgeld geraamd voor twee maanden, nu worden de inkomsten voor het hele jaar bij geraamd.</i>	67	I
	<i>De SPUK BUIG is verhoogd, dit leidt tot verhoogde inkomsten en verhoogde uitgaven.</i>	303	S
	<i>De verwachting is dat in 2026 aanspraak gemaakt op de vangnetregeling BUIG</i>	124	S
304 Participatie			
	<i>In de jaarrekening 2025 is aangegeven dat de post Nieuwe inburgering kan worden afgeraamd voor zowel de baten als de lasten.</i>	-119	S

	<i>Voor de SPUK inburgering is een bedrag ontvangen van 294.000 in 2026; nog te besteden uit voorgaande jaren wordt 36.000 geraamd, samen is dit 330.000. Zowel de baten als de lasten zijn bijgeraamd</i>	330	I
305 Jeugdwet			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
306 Gezondheid			
	<i>Voor de SPUK GALA hebben we in 2026 27.000 extra ontvangen, nog te besteden uit voorgaande jaren was 41.000, dit is verdeeld en herverdeeld over verschillende programma's en produkten, per saldo zijn de inkomsten 68.000 en de uitgaven 68.000.</i>	80	I
307 Welzijnswerk			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-18	I/S
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)			
	<i>In de jaarrekening 2025 is aangegeven dat de post VVE kan worden afgeraamd voor zowel de baten als de lasten.</i>	-394	S
	<i>Voor de SPUK Onderwijs achterstandenbeleid hebben we in 2026 443.000 ontvangen, uit voorgaande jaren kunnen we nog 648.000 besteden, dit geldt zowel voor de baten als de lasten</i>	1.091	I

Totaal baten		3.217	
Lasten			
301 WMO (maatschappelijke participatie)			
	<i>Adviesnota Inkoopstrategie & indexatie overeenkomst Wmo maatwerkvoorzieningen</i>	-81	I/S
	<i>In de jaarrekening is gemeld dat er salariskosten niet zijn geraamd, dit geeft binnen de WMO een extra last van 107.000</i>	-107	S
	<i>In de jaarrekening is aangegeven dat er een structureel tekort is op de Algemene voorzieningen binnen de WMO</i>	-91	S
	<i>In de jaarrekening is aangegeven dat er een structureel tekort is op Begeleiding en Dagbesteding binnen de WMO</i>	-159	S
	<i>Voor de SPUK Oekraïne 2026 was een bedrag geraamd voor twee maanden, nu worden de uitgaven voor het hele jaar bij geraamd.</i>	-1.615	I
	<i>De kosten voor het mobiliteitsburo Jobinder stijgen voor het WMO vervoer</i>	-73	S
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-25	S

302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-12	S
303 Inkomensondersteuning			
	<i>Bij de jaarrekening is aangegeven dat de kosten van de bijstandsuitkeringen de vergoeding van het rijk (SPUK BUIG) overstijgen dit is structureel</i>	-900	S
	<i>De SPUK BUIG is verhoogd, dit leidt tot verhoogde inkomsten en verhoogde uitgaven.</i>	-303	S
	<i>Voor de SPUK Oekraïne 2026 was een bedrag geraamd voor twee maanden, nu worden de uitgaven voor het hele jaar bij geraamd.</i>	-150	I
	<i>Motie Voedselbank bij de begroting 2026</i>	-10	S
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-42	S
304 Participatie			
	<i>In de jaarrekening 2025 is aangegeven dat de post Nieuwe inburgering kan worden afgeraad voor zowel de baten als de lasten.</i>	119	S
	<i>Voor de SPUK inburgering is een bedrag ontvangen van 294.000 in 2026; nog te besteden uit voorgaande jaren wordt 36.000 geraamd, samen is dit 330.000. Zowel de baten als de lasten zijn bijgeraad</i>	-330	I

	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-17	S
305 Jeugdwet			
	<i>Bij de jaarrekening is een tekort op de Jeugdzorg gebleken, dit werkt ook de komende jaren nog door. Het bedrag uit de jaarrekening is verhoogd met het inflatiepercentage van 2,4%</i>	-1.914	S
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-43	S
306 Gezondheid			
	<i>Voor de SPUK GALA hebben we in 2026 27.000 extra ontvangen, nog te besteden uit voorgaande jaren was 41.000, dit is verdeeld en herverdeeld over verschillende programma's en produkten, per saldo zijn de inkomsten 68.000 en de uitgaven 68.000.</i>	-80	I
	<i>Aanvullend pakket JGZ VRF - opnieuw ramen in 2026 (was in 2025 afgeraamd)</i>	-60	S
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-18	S
307 Welzijnswerk			
	<i>Dit betreft het overgehevelde krediet voor het MDT project welke gedekt wordt vanuit een reserve. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	-35	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	-16	I/S

308 Onderwijs (kinderopvang / vve)			
	<i>In de jaarrekening 2025 is aangegeven dat de post VVE kan worden afgeraamd voor zowel de baten als de lasten.</i>	394	S
	<i>In de jaarrekening van 2025 is aangegeven dat er voor de Peuteropvang een structureel tekort is.</i>	-49	S
	<i>Voor de SPUK Onderwijs achterstandenbeleid hebben we in 2026 443.000 ontvangen, uit voorgaande jaren kunnen we nog 648.000 besteden, dit geldt zowel voor de baten als de lasten</i>	-1.091	I
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000,-</i>	2	S
Totaal lasten		-6.707	
Toevoegingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	0	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Dit betreft de overgehevelde reserve onttrekkingen voor voornoemde MDT project. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve</i>	35	I

	<i>sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>		
Totaal onttrekkingen aan reserves		35	
Totaal saldo wijzigingen		-3.454	

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

4.1 Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Programmaportefeuillehouder: R. Kempenaar

De gemeente Dantumadiel wil bedrijvigheid blijven bevorderen en zorgen voor een gezond recreatie- en ondernemersklimaat. Door middel van de Versnellingsagenda en samenwerking met onze ondernemers streven we naar economische groei. Wij ondersteunen ondernemers daarbij actief bij het aanvragen van de beschikbare subsidies. We werken via diverse beleidsthema's aan een samenleving waarin maatschappelijke waardecreatie centraal staat. Zo willen we als gemeente bijdragen aan het stimuleren van een inclusieve arbeidsmarkt, waarin meer mensen duurzaam aan het arbeidsproces kunnen deelnemen. Daaraan werken we samen met regionale onderwijsinstellingen, buurgemeenten, provincie Fryslân, Dokwurk en werkgevers. Voor onze inwoners, maar ook voor mensen van buiten de gemeente, gaan we recreatieve voorzieningen zoals bijvoorbeeld Eeltsjemar verbeteren. In de positionering van Dantumadiel worden bestaande concepten zoals de Friese Wouden verder uitgebouwd met een lokale invulling.

4.2 Doelen

402.1 Vergroten van ondernemerstevredenheid

402 Verbeteren detailhandel en structuur

Nadere toelichting: Meting laten uitvoeren door externe partij (0-meting en eindmeting).

Activiteiten

402.1.1 Conform Convenant Bedrijventerreinen bedrijfskavels aanbieden.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Met de resultaten van het behoeftenonderzoek zal worden bepaald welke kavels eerst worden ontwikkeld. Dit loopt parallel aan de herontwikkeling van Teeling.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

402.1.2 Betrekken ondernemers bij bereikbaarheid: onderzoek naar nieuwe westelijke Ontsluitingsweg Westereen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

De startnotitie gebiedsontwikkeling De Westereen is aangeboden in het college en de aandachtspunten worden uitgewerkt.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

402.1.3 Afronden detailhandelsvisie.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Dit is afgerond. De detailhandelsvisie wordt gebruikt als input voor nieuw op te stellen beleid.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

402.1.4 In 2025 onderzoek uitvoeren naar behoefte zondagsopenstelling

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Op basis van het nieuwe coalitieakkoord is een beperkte zondagsopenstelling gerealiseerd.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

402.1.5 Schrijven van een economisch beleidsplan

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Is in 2024 afgerond.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

4.2 Doelen

403.1 De arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen zoals praktijkgeschoolde arbeidskrachten, jongeren in een uitkeringssituatie, herintreders en ouderen groeit met 1,5% in de periode van 2023 - 2025.

403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Activiteiten

403.1.1 Inzet van het Project meedoen via Dokwurk.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Project Meedoen is structureel in de financiering meegenomen waardoor het nu een werkwijze is geworden.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

403.1.2 Als gemeente meer regie houden door de inzet van een accounthouder op de activiteiten Kenniswerkplaats en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.

Afgerond

Nee

Voortgang**Toelichting**

Er is contact met de Kenniswerkplaats en het Kennislab om een sluitende keten te vormen.

Als gemeente meer regie houden door de inzet van een accounthouder op de activiteiten Kenniswerkplaats en Kennislab om een sluitende keten te vormen door arbeidsbemiddeling en toeleiding.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

403.1.3 Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren in samenwerking met Werkstart.

Afgerond

Nee

Voortgang**Toelichting**

De ontwikkeling rondom het Werkcentrum is sinds oktober 2025 provinciaal vanuit Leeuwarden georganiseerd. In het tweede kwartaal van 2026 worden hiervan de resultaten geëvalueerd. Werkstart zal in de loop van 2026 onder de paraplu van Dokwerk verder worden doorgezet.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

403.1.4 De positie van Dokwerk verstevigen door nog beter in te spelen op de lokale economie en huidige arbeidsmarkt.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Periodiek overleg met Dokwurk om deze positie in stand te houden.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

4.2 Doelen

403.2 Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de Versnellingsagenda Noordoost Friesland.

403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Activiteiten

403.2.1 Doorontwikkeling van wurkstart (leven lang leren).

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Wurkstart word per ingang van 2026 onderdeel van Dokwurk.

zie ook 403.1.3

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

4.2 Doelen

403.3 Koppeling maken tussen uitdagingen op de arbeidsmarkt en duurzaamheid.

403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Activiteiten

403.3.1 Projecten stimuleren vanuit de gemeente die zich richten op duurzaamheid, innovatie en arbeidsmarkt.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

De projecten Meedoen en Werkstart zijn uitgevoerd (Werkstart wordt met ingang van 2026 ondergebracht bij Dokwurk).

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

4.2 Doelen

404.1 Groei van aantal overnachtingen in 2026 met 4% ten opzichte van 2022

404 Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven

Activiteiten

404.1.1 Eeltsjemar toeristisch ontwikkelen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

In het tweede kwartaal van 2026 gaan we aan de slag met het opstellen van een visie recreatie en toerisme Dantumadiel. Daarna gaan we stappen ondernemen om te verkennen op welke wijze er er recreatieve en toeristische ontwikkelingen bij het Eeltsjemar mogelijk zijn.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

404.1.2 Inzetten op branding en marketing.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Project BIS (Basisinfra-structuur RMT) is afgerond.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

404.1.3 Opstellen van een ontwikkelkader.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

In het tweede kwartaal van 2026 willen we een start te maken met het opstellen van een visie op het gebied recreatie en toerisme binnen de gemeente Dantumadiel. Nadat de raad de startnotitie heeft vastgesteld gaan we aan de slag met het formuleren van kaders.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

404.1.4 Onderzoek naar optimalisatie van fiets- en wandelnetwerk.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

De gemeente investeert in het vernieuwen van de reeds bestaande fietspaden. Dit is terug te vinden in programma 6.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

404.1.5 Stimuleren initiatieven van inwoners.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Er worden diverse projecten ondersteund zoals de Noordelijke Woudroute en Klooster Claercamp

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

4.3 Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp

Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân 2022-2035

ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân

Verbeteren detailhandel en structuur

Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland

ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân

Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Versnellingsagenda; Regiodeal Noordoost Fryslân

Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven

ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân

Land waar je landt: eropuit in de regio Noordoost Fryslân 2020-2030

Ontwerpbegroting 2025 & Meerjarenraming 2026-2028 De Marrekrite

Jaarplan 2025 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland

4.4 Verbonden partijen

Verbonden partij

Bijdrage aan beleidsdoelstellingen

Marrekrite

De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.

IJswegencentrale Oostergo	Het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte.
Stichting RegioMarketing Toerisme	Stichting RegioMarketing en Toerisme (RMT) heeft als doel de regio Noordoost Friesland met al haar kwaliteiten op de kaart te zetten (marketing) en de gasten in het gebied van goede informatie te voorzien (gastheerschap).

4.5 Uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland
Functiemenging	%	2024	38,7	54,5
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2024	164,7	191,4

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen.	LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	LISA

4.6 Overzicht baten en lasten
Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten				
401 Economie en werkgelegenheid	72	48	0	48
403 Recreatie en toerisme	0	0	0	0
Totaal Baten	72	48	0	48
Lasten				
401 Economie en werkgelegenheid	-321	-321	-125	-446
403 Recreatie en toerisme	-188	-188	-58	-246
Totaal Lasten	-509	-509	-183	-692
Saldo baten en lasten	-437	-461	-183	-644
Onttrekkingen				
490 Mutaties reserves programma 4	77	77	222	298
Totaal Onttrekkingen	77	77	222	298
Stortingen				
490 Mutaties reserves programma 4	-77	-77	0	-77
Totaal Stortingen	-77	-77	0	-77
Saldo onttrekkingen en stortingen	0	0	222	222
Resultaat	-437	-461	39	-422

Toelichting op wijziging
Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 1e Turap 2026	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
401 Economie en werkgelegenheid			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
403 Recreatie en toerisme			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
Totaal baten		0	

Lasten			
401 Economie en werkgelegenheid			
	<p><i>Extra onttrekking reserve tariefdifferentiatie OZB ten behoeve van ondernemersfonds. In 2026 en 2027 wordt meer inzet op het ondernemersfonds verwacht. De extra lasten worden gedekt uit de reserve tariefdifferentiatie OZB en hebben daardoor geen invloed op het resultaat.</i></p>	-130	I
	<p><i>Dit betreft het overgehevelde krediet voor de eenmalige activiteiten voor economische ontwikkeling welke gedekt wordt vanuit een reserve. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging.</i></p>	-36	I

	<i>Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>		
	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	41	I/S
403 Recreatie en toerisme			
	<i>Dit betreft het overgehevelde krediet voor de eenmalige activiteiten voor het bevorderen van toerisme welke gedekt wordt vanuit een reserve. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	-55	I
	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	-3	I/S
Totaal lasten		-183	

Toevoegingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Extra onttrekking reserve tariefdifferentiatie OZB ten behoeve van ondernemersfonds. Zie lasten.</i>	130	I
	<i>Dit betreffen de overgehevelde reserve onttrekkingen voor voornoemde eenmalige projecten of -activiteiten. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde</i>	91	I

	<i>kredieten algemene reserve.</i>		
Totaal onttrekkingen aan reserves		222	
Totaal saldo wijzigingen		39	

Programma 5: Wenjen en Omjouwing

5.1 Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Programmaportefeuillehouder: K. Wielstra, W. Strikwerda

De gemeente Dantumadiel wil investeren in de toekomst. Het woningtekort en de hoge energieprijzen zijn de grootste uitdagingen op dit gebied. Duurzaam wonen en aanbod van woningen is in korte tijd van groot belang geworden. Dantumadiel wil daarom de regie pakken op het aanbieden van sociale huur- en sociale koopwoningen en daarmee de doorstroom bevorderen en zo veel mogelijk inspelen op de woonbehoefte van onze inwoners. Hierbij wil Dantumadiel creatief en flexibel zijn, en verder kijken dan de traditionele woonvormen. Denk aan actief grondbeleid, kangoeroewoningen en flexibel wonen. Daarnaast dienen procedures versneld te worden om beter te kunnen inspelen op de woonbehoefte van onze inwoners. De nieuwe omgevingswet biedt hier goede kansen en mogelijkheden voor.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is om onze lokale samenleving duurzamer te maken. Veel bestaande woningen dienen verduurzaamd te worden. Dantumadiel wil onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om dit aan te pakken en samenwerken met de inwoners. Het opzetten van lokale energiecoöperaties wordt gestimuleerd en we helpen inwoners om hun eigen woning (beter) te isoleren en om energiebesparende middelen toe te passen. Tevens heeft de gemeente een biodivers, ecologisch en duurzaam groenbeleid en wil zij ook de inwoner stimuleren om hier aan bij te dragen. Dantumadiel wil inzetten op het bevorderen van een circulaire economie. Bedrijven worden gestimuleerd en ondersteund om samen te werken aan het omzetten van afvalstromen in grondstofstromen. Er wordt gestreefd naar een reductie van huishoudelijk afval. Er wordt gewerkt aan een 'Plan voor het dorp van de toekomst': een plan dat actief aandacht geeft aan de ambitie om op een innovatieve manier aan de slag te gaan het veranderende klimaat en de energietransitie.

5.2 Doelen

501.1 In de komende 4 jaar worden er 200 extra wooneenheden gerealiseerd vanuit sociaal oogpunt naast de bestaande productie, waarbij de gemeente de regierol behoudt.

501 Wonen

Activiteiten

501.1.1 100 woningen realiseren voor starters en lagere inkomens (onder de €250.000).

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

In nieuwe ontwikkelingen wordt gestuurd op een mix waarbij minimaal 30% bestaat uit sociale huur- of koopwoningen. Gezien de ontwikkelingen op de markt is het zeer twijfelachtig of een grens van €250.000 of minder gehanteerd kan worden als grens voor koopwoningen. Over de periode van 2022 tot 2025 zijn er in de gemeente 132 woningen gerealiseerd waarvan 84 woningen toebehoren tot categorie betaalbaarheid. De overige woningen zijn vrijstaande woningen waarvan de betaalbaarheid niet te achterhalen is.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

501.1.2 75 woningen realiseren voor senioren appartementen of woonhofjes.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Met name in Feanwâlden en De Westereen zijn private initiatieven voor appartementen en woonhofjes die in verschillende stadia verkeren. Het gaat hierbij onder andere om appartementsgebouwen die ook van een lift zijn voorzien. Hiermee zijn deze o.a. geschikt voor senioren.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

501.1.3 Het vaststellen van beleid over pré mantelzorg-, kangoeroewoningen, flexibel wonen en tiny houses waardoor er ten minste 25 alternatieve woonvormen gerealiseerd kunnen worden.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Het college heeft een concept-versie van beleid voor pré-mantelzorgwoningen vastgesteld. Dit is ter inzage gelegd en hier is één zienswijze op gekomen. Deze moet nog worden afgehandeld. Gezien de beschikbare capaciteit in 2026 is er nog geen mogelijkheid geweest voor het opstellen van nieuw beleid. Per initiatief zal daarom met een positieve grondhouding naar aanvragen gekeken worden. Inmiddels zijn we gestart met een pilot-project voor tiny houses/kleine woningen.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

5.2 Doelen

502.1 De hoeveelheid huishoudelijk restafval naar maximaal 100kg per inwoner per jaar in 2025.

502 Duurzaamheid

Activiteiten

502.1.1 Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om zo weinig mogelijk afval te produceren (afvalpreventie) door middel een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Het stimuleren van inwoners om zo weinig mogelijk afval te produceren is een continu proces, hier blijven we mee doorgaan.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.1.2 Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om hun afval zo goed mogelijk te scheiden door middel van een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Het stimuleren van inwoners om het afval zo goed mogelijk te scheiden is een continu proces, hier blijven we mee doorgaan. De campagne is nog niet afgerond. Door de nieuwe inrichting van de milieustraat, kan er ook beter worden gescheiden.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.1.3 Samen met burger een plan ontwikkelen voor afvalpreventie en afvalscheiding.

Afgerond

Nee

Voortgang**Toelichting**

Het grondstoffenbeleid wordt meegenomen in de duurzaamheidsagenda.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.1.4 De bron- en nascheiding van de huishoudelijk afvalinzameling en -verwerking wordt verder ontwikkeld zodat zo veel mogelijk huishoudelijk afval kan worden hergebruikt.

Afgerond

Nee

Voortgang**Toelichting**

In samenwerking met Omrin wordt continu gestreefd naar het verder optimaliseren van de bron- en nascheiding. Omrin is van plan om een nieuwe nascheidingsfabriek te bouwen, waardoor ons afval nog beter kan worden gescheiden.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

5.2 Doelen

502.2 70% van de elektriciteit van de gehele gemeente wordt duurzaam opgewekt in 2030 en een besparing creëren van 1,5% procent energie per jaar.

502 Duurzaamheid

Activiteiten

502.2.10 Energieloket: het verder uitbreiden van het energieloket waarbij de inwoner wordt ontzorgd. Waaronder activiteiten als de inzet van vrijwilligers, spreekuren, energiemarkten, energiecoach en energieadvies en andere activiteiten.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Diverse uitbreidingen gerealiseerd. Spreekuren, Subsidiecoach (hulp bij subsidies en leningen) en betrokkenheid Mienskip.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.2.11 Faciliteren in het verduurzamen van de bestaande woningen.

Voortgang

Toelichting

Sinds 2024 is de isolatiesubsidie van de gemeente Dantumadiel actief. In 2025 heeft de raad een besluit genomen over de besteding van de subsidie van het Volkshuisvestingsfonds. Vanaf 2026 is er daardoor subsidie beschikbaar voor woningeigenaren met een laag inkomen en een slecht geïsoleerde woning. Ook is het energieloket uitgebreid om inwoners te helpen bij het verduurzamen van hun woning.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.2.2 Stimuleren van opzetten energie coöperaties.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Samen met Enerzjykoöperaasje Feanwâlden zijn de mogelijkheden bekeken voor nieuwe energie opwek projecten.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.2.3 In de Bosk Fase 2 biobased isoleren en regenwatergebruik stimuleren.

Voortgang**Toelichting**

Sinds februari 2025 is de subsidieregeling actief en kunnen eigenaren gebruik maken van deze mogelijkheid.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.2.5 Plan op te stellen in 2024 om het maatschappelijk vastgoed te verduurzamen.

Afgerond

Nee

Voortgang**Toelichting**

Het opstellen van de duurzame meer-jaren-onderhoudsprogramma's [(d)mjop's] van onze panden is aanbesteed en zit in de afrondingsfase. Dat is begin 2026 gereed volgens de aannemer. Via het KlimOp-traject van de provincie is hiervoor een bijna kostendeckende subsidie verkregen. De door de aannemer aangeleverde data; (d)mjop's blijkt in de praktijk kwalitatief niet goed genoeg. In mei 2026 wordt een finaal verzoek tot betere data besproken met de aannemer.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.2.6 Het realiseren van een gemeentelijk circulair ambachtscentrum waardoor het hergebruik van producten binnen de gemeente optimaal wordt gefaciliteerd. In samenwerking met: Dokwurk, Kringloopwinkels en Milieustraten.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Het ontwikkelen van een circulair ambachtcentrum neemt veel tijd in beslag en zal mogelijk niet allemaal binnen de programmaperiode gerealiseerd worden, maar het wordt gedeeltelijk in fases gerealiseerd. We zijn samen met de gemeente Noardeast-Fryslan en kringloopwinkels bezig met het opzetten van een voorsorteerstation op de milieustraat. Op dit moment blokeert Omrin de verdere ontwikkeling van het voorscheidingsstation

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.2.8 Het in 1 of 2 dorpen opstellen van een Warmteprogramma Uitvoeringsplan.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Start na de zomer 2026 met opstellen van het eerste uitvoeringsplan.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.2.9 Het vaststellen van het Warmteprogramma en in verband hiermee het uitvoeren van technisch onderzoek en/of MER.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Rond tweede kwartaal 2026 afstemming concept intern en met stakeholders. Rond zomer ter inzage en in het najaar vaststellen.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

5.2 Doelen

502.3 De energiearmoede wordt zodanig verminderd dat in 2030 alle inwoners blijvend in hun energiebehoefte kunnen voorzien op basis van een maatschappelijk verantwoord niveau van levensonderhoud.

502 Duurzaamheid

Activiteiten

502.3.1 Uitvoering geven aan het project Energiearmoede.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

De energiecoach worden momenteel ingezet als maatregelen tegen de energiearmoede.

Omdat er geen vraag meer was naar de Ljochtbus, is deze gestopt per januari 2026. De Witgoedwissel afgelopen. Er wordt nagedacht over een vervolg.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

502.3.2 Uitvoering geven aan het project Volkshuisvestingsfonds

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Eerste ronde benaderen doelgroep is afgerond, voor de zomer starten met twee ronde. Na de zomer 2026 start de communicatiecampagne. De eerste aanvragen van inwoners lopen. Het eerste dorps huis heeft ook al bijdrage ontvangen.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

5.2 Doelen

503.1 De kwaliteit en aantrekkelijkheid van de woningvoorraad en woonomgeving verbeteren en te verduurzamen.

503 Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen

Activiteiten

503.1.2 Het maken van dorpsbiografieën.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Dorpsbiografie van de dorpen zijn nu als concept opgeleverd. De laatste ronde feedback wordt verwerkt. Oplevering wordt verwacht in Mei 2026. In juni 2026 worden de dorpsbiografieën gepresenteerd aan de dorpen. Daarbij worden er fysiek exemplaren gedeeld met de dorpsbelangen en de mensen die meegeholpen hebben aan het eindproduct.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

503.1.3 Meer aandacht voor groen in (nieuwbouw) wijken en buitenfaciliteiten verbeteren met parken en tuinen.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

In nieuwbouwprojecten krijgt groen de benodigde aandacht in het kader van algehele gebiedsontwikkeling. Het groenstructuurplan is vastgesteld in 2025.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

5.2 Doelen

503.2 De doorlooptijd van planvoorbereiding voor ruimtelijke projecten met 40% versnellen.

503 Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen

Activiteiten

503.2.1 Plan van aanpak opzetten en hier acties op ondernemen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Er wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor een projectbureau. De raad is middels informatiebijeenkomsten geïnformeerd over het proces van gebiedsontwikkeling en de (on)mogelijkheden hier versnelling in te brengen.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

5.3 Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp

Wonen

Woonvisie 2021

Prestatieafspraken

KAW woningmarktmonitor

Duurzaamheid

Friese energievisie

Transitievisie warmte

Beleidskader Zonne-energie

Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen

Omgevingsvisie Dantumadiel

Beeldkwaliteitsplannen

Welstandsnota

Omgevingsplan

5.4 Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincies.
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet en advisering over toepassing van de Monumentenwet.
Friese Energietafel (FET)	De Fet is een samenwerkingsverband van de gemeenten in Fryslân dat zich inzet voor schone energie in Fryslân. Doelen zijn om expertise, capaciteit en kennis te kunnen bundelen, energievraagstukken gezamenlijk te kunnen aanpakken, meer grip en regie op samenhang in de uitvoering te krijgen en initiatieven te kunnen aanjagen en mogelijk maken.
Ovef	De Ovef is een organisatie t.b.v. de inkoop en het contractbeheer op het gebied van (groene) energie van de Friese overheden.
Omrin	Omrin is een afvalinzamelings- en verwerkersbedrijf van de Friese gemeenten.

5.5 Uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2024	196,00	148,00
Hernieuwbare elektriciteit	%	2023	53,80	40,00
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2024	2,70	8,40

Demografische druk	%	2025	85,50	70,70
--------------------	---	------	-------	-------

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	RWS
Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	Basisregistratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	CBS

5.6 Overzicht baten en lasten
Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten				
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	396	396	359	755
502 Wonen	589	589	0	589
503 Milieu	0	0	1.773	1.773
508 Afvalbeleid en afval inzameling	2.607	2.607	0	2.607
Totaal Baten	3.593	3.593	2.132	5.725
Lasten				
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	-1.067	-1.492	-657	-2.149
502 Wonen	-1.053	-1.053	-842	-1.895
503 Milieu	-1.021	-1.657	-1.913	-3.570
508 Afvalbeleid en afval inzameling	-2.140	-2.140	-4	-2.144
Totaal Lasten	-5.281	-6.341	-3.416	-9.757
Saldo baten en lasten	-1.688	-2.748	-1.284	-4.032
Onttrekkingen				
590 Mutaties reserves programma 5	175	599	1.859	2.458
Totaal Onttrekkingen	175	599	1.859	2.458
Stortingen				
590 Mutaties reserves programma 5	0	0	0	0
Totaal Stortingen	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en stortingen	175	599	1.859	2.458
Resultaat	-1.513	-2.149	575	-1.574

Toelichting op wijziging
Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 1e Turap 2026	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
501 Ruimtelijke ontwikkeling / Ruimtelijke kwaliteit			
	<i>De jaarlijkse budgetten van de Grondexploitaties zijn</i>	359	I

	<i>verwerkt in de begroting. Dit resulteert in zowel afwijkingen bij de baten als bij de lasten. Het uiteindelijke effect op de begroting komt overeen met het toegerekende resultaat van de grondexploitaties zoals bepaald volgens de POC-methode, en de gemaakte correcties ten opzichte van reeds opgenomen budgetten.</i>		
502 Wonen			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
503 Milieu			
	<i>Dit betreffen de inzet van de specifieke uitkeringen (Aanpak Energiearmoede, CDOKE en Lokale Aanpak Isolatieprogramma). Bij de lasten zien we dezelfde afwijking, per saldo geen invloed op het resultaat.</i>	1.773	I
508 Afvalbeleid en afvalinzameling			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
Totaal baten		2.132	

Lasten			
501 Ruimtelijke ontwikkeling / Ruimtelijke kwaliteit			
	<i>Grondexploitaties, zie baten.</i>	269	I
	<i>Dit betreft het overgehevelde krediet voor de implementatie van de omgevingswet welke gedekt wordt vanuit een reserve. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	-908	I
	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	-18	I/S
502 Wonen			
	<i>Dit betreffen de overgehevelde kredieten voor eenmalige projecten of -activiteiten welke gedekt worden vanuit een reserve, in dit geval voornamelijk het Volkshuisvestingsfonds. Zowel het resterende</i>	-818	I

	<i>krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>		
	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	-24	I/S
503 Milieu			
	<i>Dit betreffen de overgehevelde kredieten voor eenmalige projecten of -activiteiten op het gebied van Duurzaamheid. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	-134	I
	<i>Specifieke uitkeringen, zie baten.</i>	-1.773	I
	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	-6	I/S

508 Afvalbeleid en afvalinzameling			
	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	-4	I/S
Totaal lasten		-3.416	
Toevoegingen aan reserves			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	
Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Dit betreffen de overgehevelde reserve onttrekkingen van voornoemde eenmalige projecten of -activiteiten. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	1.859	I

Totaal onttrekkingen aan reserves		1.859	
Totaal saldo wijzigingen		575	

Programma 6: Iepenbiere Romte

6.1 Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Programmaportefeuillehouder: K. Wielstra

De komende bestuursperiode zal er extra ingezet worden op de kwaliteit van de openbare ruimte. Goede bereikbaarheid met oog voor mindervalide weggebruikers en een kwaliteitsverbetering van het fietsennetwerk zijn hierbij belangrijke speerpunten. Gemeente Dantumadiel wil ook meer duidelijkheid en eenheid in de bebording en markeringen op de doorgaande wegen. Er dient een inhaalslag te worden gemaakt op het onderhoud van de openbare ruimte om de toegankelijkheid en de veilige bereikbaarheid te kunnen waarborgen. Het beheer van onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte zal worden geoptimaliseerd om de balans tussen kosten en risicosturing te verbeteren.

Daarnaast is behoud van onze natuur een groot goed. De kwaliteit van de natuur moet behouden worden en de biodiversiteit vergroot. Het groenbeleid is biodivers, ecologisch en duurzaam. Inwoner en bedrijven worden gestimuleerd om hier ook een bijdrage aan te leveren.

6.2 Doelen

602.1 Beheer van kapitaalgoederen Openbare Ruimte optimaliseren om de balans tussen kosten, bedrijfszekerheid en risicosturing te verbeteren.

602 Onderhoudskwaliteit openbare ruimte

Activiteiten

602.1.1 Verkennend onderzoek voor de haalbaarheid van assetmanagement van kapitaalgoederen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Assetmanagement is onlosmakelijk verbonden met het beleid op kapitaalgoederenbeheer. In 2026 wordt er nieuw beleidsplan kapitaalgoederen aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. De basis daarvan is risicosturing en integraliteit.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

6.2 Doelen

603.1 Bevorderen van de biodiversiteit binnen de openbare ruimte.

603 Duurzame inrichting openbare ruimte

Activiteiten

603.1.1 Uitwerken van een paragraaf 'biodiversiteit' in de beleidsplannen Openbare Ruimte.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Een paragraaf biodiversiteit is opgenomen in de groenstructuurvisie, welke door de raad is vastgesteld in september 2025.

Als vervolg hierop wordt een programma biodiversiteit 2027-2031 opgesteld.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

603.1.2 Het realiseren en stimuleren van maatregelen: delen intensief gazon extensief beheren, bloembollen aanplanten, geveltuinen aanleggen, extra inheemse bomen aanplanten, vogelbosjes aanleggen en inzaaien bloemenweides binnen de bebouwde kom

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Bloemenweides

Het inzaaien met bloemen-/kruidenmengsels als jaarlijks terugkerende maatregel aansluitend op de motie: Kleur en Fleur in centrum gebieden. Ter plaatse van de betreffende locaties zijn bordjes geplaatst met een toelichting.

Inheemse bomen

Bij nieuwe beplantingsplannen en aanplant wordt hoofzakelijk gekozen om inheemse soorten toe te passen. Voorbeeld is de jaarlijks terugkerende boomfeestdag .

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

6.2 Doelen

604.1 Het creëren van veilige en duurzame bereikbaarheid voor alle relevante mobiliteitsvormen.

604 Verkeer/mobiliteit

Activiteiten

604.1.1 Opstellen mobiliteitsplan (GMP) in 2023 en een uitvoeringsprogramma Verkeer en Mobiliteit..

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

In de collegevergadering van 22 juli 2025 heeft het college het mobiliteitsprogramma inclusief het uitvoeringsprogramma vastgesteld. Een deel van de maatregelen zijn al gerealiseerd en andere worden momenteel uitgevoerd of voorbereid.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

604.1.2 Inhaalslag realiseren op het onderhoud van openbare ruimte om de toegankelijkheid en veiligheid te verbeteren.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

In de afgelopen periode is er een inhaalslag uitgevoerd. Echter, vanwege de winter 2025 / 2026 en de vele kabels die in de afgelopen periode zijn gelegd, zijn er op diverse wegvakken nieuwe schades ontstaan. In Q1 2026 is de wegeninspectie opnieuw uitgevoerd. Met deze inspectie wordt het kwaliteitsverloop opnieuw beoordeeld en moet blijken of de vastgestelde kwaliteit behaald is.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

604.1.3 Realiseren van een hoofdfietsroute Damwâld – Feanwâlden met aansluiting op de Koarndyk.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Hoofdfietsroute Damwâld - Feanwâlden is gerealiseerd. In 2026/2027 wordt nog het tracé Damwâld - Koailoane aangepakt.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

604.1.4 Samen met de Provincie Fryslân zorgdragen voor een plan voor veilige en doeltreffende herinrichting van de N361 Lauwersseewei waarbij zo veel mogelijk koppelkansen worden benut.

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Afgerond. Er is inmiddels een evaluatie uitgevoerd. De conclusie is dat de afwaardering van de Lauwerseewei geen negatieve invloed heeft op de verkeersstromen op het onderliggend wegennet van de gemeente.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

6.2 Doelen

604.2 De fysieke toegankelijkheid van winkelkernen voor mensen met een beperking één inrichtingsniveau omhoog te brengen.

604 Verkeer/mobiliteit

Activiteiten

604.2.1 Startnotitie ontwikkelen met als doel het 'keurmerk toegankelijkheid' op minimaal het niveau 'brons' te behalen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Bureau Ongehinderd voert op dit moment een inventarisatie uit; de zogenaamde MKB route. Bij deze inventarisatie worden bedrijven binnen de gemeente getoetst op de toegankelijkheid en krijgen dan een aanbeveling en een keurmerk (goud, zilver of brons). Toegankelijkheid is als thema opgenomen in het GMP én in het op te stellen kapitaalgoederenbeleid dat volgend jaar wordt opgesteld.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

6.2 Doelen

604.3 Infrastructuur voor recreatie en toerisme opwaarderen.

604 Verkeer/mobiliteit

Activiteiten

604.3.1 Verbreden van fietspaden en omvormen naar beton of asfalt en netwerken op elkaar aansluiten.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

In de afgelopen periode is de Rinewâl en het Koekoekspaad fase 2 verbreed en voorzien van een betonverharding. Tevens is er een beton fietspad aangelegd langs een deel van de Melkemawei in Rinsumageast. In 2025 is in het kader van het project "Verbeteren trochfytsrûte" de fietsroute Damwâld - Feanwâlden grotendeels voorzien van een betonverharding en verbreed. Het deel tussen Damwâld en Sanjesafari is al uitgevoerd. Er is vanuit het Rijk een subsidie toegekend voor de omvorming van fietspaden bij Wâlterswâld en De Falom/Feanwâlden. Tevens heeft de raad cofinanciering beschikbaar gesteld voor deze fietspaden. De uitvoering hiervan is in 2026.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

604.3.2 Koppelkansen verzilveren die bijdragen aan de haalbaarheid van realisatie vaarroute Âldtsjerk – Rinsumageast - Dokkum

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

De kaders van de vaarroute zijn opgenomen in de regiodeal. Er is regelmatig contact met de stichting noordelijke woudroute. Momenteel wordt er gewerkt aan het haalbaarheidsonderzoek door de stichting, met steun vanuit de gemeente. Ook bij bouwplan Rinsumageast is er rekening gehouden met de mogelijke aanleg van een vaarroute.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

6.3 Beleidsdocumenten

Beleidsdocumenten per onderwerp

Riolering

Gemeentelijk rioleringsplan (12-2021)

Meetplan riolering (in ontwikkeling)

Onderhoudskwaliteit openbare ruimte

Beleidsplan Groen Dantumadiel 2022-2026

Beleidsplan Waterwegen Dantumadiel 2022-2026

Beleidsplan Kunstwerken 2022-2026

Beleid en beheerplan Openbare Verlichting 2022-2026

Beleid en beheerplan Wegen 2022-2026

Beleidsplan beheer en onderhoud gemeentelijke gebouwen 2022-2026

Duurzame inrichting openbare ruimte

Groenstructuurvisie Dantumadiel 2025

Handboek Inrichting Openbare Ruimte Dantumadiel

Verkeer/mobiliteit

Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma Dantumadiel (2025). Status: definitief

Mobiliteitsvisie "Ferbining" (ANNO) (2020)

Manifest verkeersveiligheid (2015)

6.4 Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Dokwurk	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.
Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA	Het inkopen van energie en het beheer en onderhoud van elektrische oplaadinfrastructuur.

6.5 Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten				
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	0	0	0	0
601 Beheer openbare ruimte	2.283	2.283	0	2.283
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	160	644	0	644
Totaal Baten	2.442	2.927	0	2.927
Lasten				
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	-217	-217	-193	-411
601 Beheer openbare ruimte	-7.662	-7.666	10	-7.657
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	-1.248	-1.744	-14	-1.758
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen	-44	-44	0	-44
Totaal Lasten	-9.172	-9.672	-198	-9.870
Saldo baten en lasten	-6.730	-6.746	-198	-6.943
Onttrekkingen				
690 Mutaties reserves programma 6	301	301	256	557
Totaal Onttrekkingen	301	301	256	557
Stortingen				
690 Mutaties reserves programma 6	-176	-176	-11	-187
Totaal Stortingen	-176	-176	-11	-187
Saldo onttrekkingen en stortingen	125	125	245	370
Resultaat	-6.605	-6.621	47	-6.574

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 1e Turap 2026	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit			
	<i>Geen verschillen</i>	-	

601 Beheer openbare ruimte			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
Totaal baten		0	
Lasten			
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit			
	<i>Dit betreffen diverse overgehevelde kredieten voor eenmalige projecten of -activiteiten welke gedekt worden vanuit een reserve. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	-191	I

	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	-2	I/S
601 Beheer openbare ruimte			
	<p><i>Het beschikbare ziektevervangingsbudget is ontoereikend. Het ziektevervangingsbudget is bij de ontvlechting structureel te laag ingeschat. Anderzijds is momenteel sprake van een relatief hoog ziekteverzuim. Voor de gehele organisatie wordt het ziektevervangingsbudget in 2026 bijgesteld met € 431.000. Dit loopt af naar € 237.000 vanaf 2028. Het ziektevervangingsbudget vanaf 2028 is gebaseerd op het landelijk ziekteverzuimpercentage.</i></p> <p><i>De hogere lasten zijn verdeeld over de begroting opgenomen. Een deel hiervan komt voor rekening van het product beheer openbare ruimte.</i></p>	-66	S
	<p><i>Dit betreft het overgehevelde krediet voor de gebiedsontwikkeling Centrale As welke gedekt wordt vanuit een reserve. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een</i></p>	-54	I

	<i>specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>		
	<i>Door verschuiving in de planning van de investeringen zijn de kapitaallasten opgeschoven. Dit is een voordeel voor de begroting van 2026.</i>	186	I
	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	-56	I/S
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen			
	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	-14	I/S
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
Totaal lasten		-198	
Toevoegingen aan reserves			
	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	-11	I
Totaal toevoegingen aan reserves		-11	

Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Dit betreffen de overgehevelde reserve onttrekkingen van voornoemde eenmalige projecten of -activiteiten. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	245	I
	<i>Overige verschillen kleiner dan €50.000</i>	11	I
Totaal onttrekkingen aan reserves		256	
Totaal saldo wijzigingen		47	

Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Algemeene dekkingsmiddels

90.1 Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels over?

Algemeene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- Algemene uitkeringen
Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om de gemeentelijke taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusie de decentralisatie-uitkering “sociaal domein”.
- Dividend
Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in de BNG.
- Overige algemene dekkingsmiddelen
Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting. De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

90.2 Verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
NV Afvalsturing Friesland (Omrin)	De gemeente Dantumadiel bezit 450 aandelen, die een belang van € 54.000 vertegenwoordigen. De gemeente bezit daarmee 2,8% van de aandelen in NV Afvalsturing Friesland en ontvangt jaarlijks dividend.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	De gemeente Dantumadiel bezit 12.285 aandelen, die een belang van € 30.712 vertegenwoordigen. De gemeente bezit daarmee 0,02% van de aandelen in NV Bank Nederlandse gemeenten en ontvangt jaarlijks dividend.
NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland	De gemeente Dantumadiel bezit 2.650 aandelen, die een belang van € 132.500 vertegenwoordigen. De gemeente bezit daarmee 26,5% van de aandelen in NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland.

90.3 Uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland
-----------------------------	---------	---------	----------------------	-----------

Gemiddelde WOZ waarde	Duizend Euro	2024	308	379
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro	2025	938	957
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	2025	990	1.050

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO

90.4 Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten				
090 Lokale heffingen	5.106	5.106	7	5.112
091 Algemene uitkering	51.961	52.613	42	52.655
092 Dividend	85	85	0	85
093 Overige algemene dekkingsmiddelen	194	194	-29	165
Totaal Baten	57.346	57.998	19	58.017
Lasten				
090 Lokale heffingen	-273	-273	115	-158
092 Dividend	0	0	0	0
093 Overige algemene dekkingsmiddelen	-532	-533	104	-429
099 Saldo baten en lasten na bestemming	0	0	0	0
Totaal Lasten	-805	-806	219	-588
Saldo baten en lasten	56.540	57.192	238	57.430
Resultaat	56.540	57.192	238	57.430

Toelichting op wijziging

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 1e Turap 2026	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
090 Lokale heffingen			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	7	I
091 Algemene uitkeringen			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	42	I
092 Dividend			

	<i>Geen verschillen</i>	-	
093 Overige algemene dekkingsmiddelen			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	-29	I
Totaal baten		19	
Lasten			
090 Lokale heffingen			
	<i>Op basis van de (landelijke) daling van de WOZ-bezwaren in 2025 is de verwachting dat er ook in de toekomst minder WOZ-bezwaren zullen zijn. Als gevolg daarvan worden er lagere proces- en gerechtskosten voor WOZ-bezwaren verwacht. Reden voor de gedaalde WOZ-bezwaren zijn de betere</i>	115	S

	<i>WOZ-taxaties en beperkingen op de vergoedingen van no-cure-no-pay bureaus.</i>		
091 Algemene uitkeringen			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
092 Dividend			
	<i>Geen verschillen</i>	-	
093 Overige algemene dekkingsmiddelen			
	<i>Vrijval stelpost stijging energielasten. Een deel van de stelpost wordt verdeeld over de energielasten van de diverse gebouwen (EUR 30k), het resterende deel valt vrij ten gunste van het resultaat (EUR 73k).</i>	103	S
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	1	I / S

Totaal lasten		219	
Totaal saldo wijzigingen		238	

Overhead

91.1 Waar gaat Overhead over?

Overhead

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader gedefinieerd. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van Vensters voor Bedrijfsvoering gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. Juridische zaken.
7. Bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. Facilitaire zaken en Huisvesting.
10. Documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. Managementondersteuning primair proces.

91.2 Uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland
Overhead	% van totale lasten	2026	15,47	n.v.t.

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Overhead	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.	Eigen begroting

91.3 Overzicht baten en lasten
Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten				
094 Overhead	183	183	30	213
Totaal Baten	183	183	30	213
Lasten				
094 Overhead	-11.333	-11.333	-1.059	-12.392
Totaal Lasten	-11.333	-11.333	-1.059	-12.392
Saldo baten en lasten	-11.150	-11.150	-1.029	-12.179
Onttrekkingen				
098 Mutaties reserves overig	1.744	1.744	902	2.646
Totaal Onttrekkingen	1.744	1.744	902	2.646
Stortingen				
098 Mutaties reserves overig	-560	-560	0	-560
Totaal Stortingen	-560	-560	0	-560
Saldo onttrekkingen en stortingen	1.184	1.184	902	2.086
Resultaat	-9.966	-9.966	-127	-10.093

Toelichting op wijziging
Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	Wijziging 1e Turap 2026	Incidenteel (I) / Structureel (S)
Baten			
094 Overhead			
	<i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i>	30	S

Totaal baten		30	
Lasten			
094 Overhead			
	<p><i>Dit betreffen de overgehevelde kredieten voor eenmalige projecten of -activiteiten welke gedekt worden vanuit een reserve. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i></p>	-902	I
	<p><i>Structurele verhoging van het ziektevervangingsbudget naar een ziektevervangingsbudget dat toereikend is om een ziekteverzuim op te vangen ter hoogte van het landelijk gemiddelde ziekteverzuimpercentage. Bij de ontvlechting is het ziektevervangingsbudget te laag geraamd.</i></p> <p>De hogere lasten zijn verdeeld over de programma's opgenomen. Zie inleiding voor de totale last.</p>	-91	S

	<p><i>Incidentele verhoging ziektevervangingsbudget als gevolg van een hoger ziekteverzuim dan gemiddeld.</i></p> <p><i>De hogere lasten zijn verdeeld over de programma's opgenomen. Zie inleiding voor de totale last.</i></p>	-75	I
	<p><i>Het vervangen van de CV ketels van het gemeentekantoor valt duurder uit. De lasten worden gedekt uit de voorziening Groot onderhoud gebouwen en heeft per saldo geen invloed op het resultaat.</i></p>	-50	I
	<p><i>Verrekening vervangen CV ketels met voorziening Groot onderhoud gebouwen</i></p>	50	I
	<p><i>Verschillen kleiner dan € 50.000</i></p>	9	S
Totaal lasten		-1.059	
Toevoegingen aan reserves			
	<p><i>Geen verschillen</i></p>	0	
Totaal toevoegingen aan reserves		0	

Onttrekkingen aan reserves			
	<i>Dit betreffen de overgehevelde reserve onttrekkingen voor eenmalige projecten of -activiteiten. Zowel het resterende krediet als de onttrekking aan de reserve zijn overgeheveld naar 2026. Er is derhalve sprake van een budget neutrale wijziging. Zie bijlage 2 voor een specificatie van de overgehevelde kredieten algemene reserve.</i>	902	I
Totaal onttrekkingen aan reserves		902	
Totaal saldo wijzigingen		-127	

Heffing VPB

92.1 Waar gaat Heffing VPB over?

Heffing VPB

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogensbeheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”.

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. Het aan deze activiteiten toe te rekenen vermogen wordt gewaardeerd op de fiscale openingsbalans. Het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de grondexploitaties is op korte termijn beperkt, tenzij een enorm herstel in de vastgoedmarkt optreedt. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten.

92.2 Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Lasten				
095 Heffing VPB	-13	-13	-30	-43
Totaal Lasten	-13	-13	-30	-43
Saldo baten en lasten	-13	-13	-30	-43
Resultaat	-13	-13	-30	-43

Toelichting op wijziging

Er zijn geen wijzigingen voor programma 095 Heffing VPB.

Onvoorzien

93.1 Waar gaat Onvoorzien over?

Onvoorzien

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

93.2 Overzicht baten en lasten

Er zijn geen baten en lasten geboekt op 93 Onvoorzien.

Financiën

Begroting

Begroting - Saldo baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten				
01 Ynwenner en Bestjoer	468	472	0	472
02 Mienskip	453	453	156	609
03 Soarch en Wolwêzen	10.559	10.559	3.217	13.776
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	72	48	0	48
05 Wenjen en Omjouwing	3.593	3.593	2.132	5.725
06 Iepenbiere Romte	2.442	2.927	0	2.927
90 Algemiene dekkingsmiddels	57.346	57.998	19	58.017
91 Overhead	183	183	30	213
Totaal Baten	75.117	76.233	5.555	81.788
Lasten				
01 Ynwenner en Bestjoer	-4.603	-4.606	-176	-4.781
02 Mienskip	-3.137	-3.137	-926	-4.063
03 Soarch en Wolwêzen	-39.217	-39.244	-6.707	-45.951
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-509	-509	-183	-692
05 Wenjen en Omjouwing	-5.281	-6.341	-3.416	-9.757
06 Iepenbiere Romte	-9.172	-9.672	-198	-9.870
90 Algemiene dekkingsmiddels	-805	-806	219	-588
91 Overhead	-11.333	-11.333	-1.059	-12.392
92 VPB	-13	-13	-30	-43
Totaal Lasten	-74.070	-75.660	-12.476	-88.136
Saldo baten en lasten	1.047	573	-6.921	-6.348

Begroting - Resultaat

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting na wijziging 2026	Wijziging 1e Turap 2026	Begroting na 1e Turap 2026
Baten	75.117	76.233	5.555	81.788
Lasten	-74.070	-75.660	-12.476	-88.136
Saldo baten en lasten	1.047	573	-6.921	-6.348
Onttrekkingen	3.007	3.431	3.889	7.320
Stortingen	-813	-813	-11	-824
Saldo onttrekkingen en stortingen	2.194	2.618	3.878	6.496
Resultaat	3.241	3.191	-3.043	148

Investeringskredieten

Bijstelling investeringskredieten

In het kader van de 1e tussentijdse rapportage zijn de beschikbare investeringskredieten beoordeeld. Uit deze beoordeling is naar voren gekomen dat een aantal kredieten moeten worden bijgesteld voor wat betreft de omvang of de tijdsplanning. Daarnaast is er in beperkte mate behoefte aan nieuwe investeringskredieten. De raad wordt voorgesteld onderstaande kredieten beschikbaar te stellen. Het totale kredietbedrag wordt verlaagd met € 79.674, de kapitaallast daarentegen stijgt (licht) met €928*.

** Deze tegengestelde beweging van kredietbedrag en kapitaallast doet zich voor omdat de afschrijvingstermijn van de nieuwe kredieten korter is dan de afschrijvingstermijn van de vervallen kredieten. De kapitaallast van de nieuwe kredieten is daardoor per jaar hoger dan de kapitaallast van de vervallen kredieten.*

Investeringskredieten in €

Investering	Nieuw (N) / Bijstelling (B)	2026	2027	2028	2029	Mutatie krediet	Mutatie kapitaal last
Melkemawei/Trekwei Rinsumageast	B	-179.274	0	0	0	-179.274	-7.780
Reconstructie Koaiwei Readtsjerk	B	-90.000	0	0	0	-90.000	-3.906
Restauratie kerktoeren Rinsumageast	B	75.000	0	0	0	75.000	3.255
Verbeteren Trochfytsroute Damwald-Feanwalden	B	-72.253	0	0	0	-72.253	-3.136
Stelpost reservering rioolvervangning 2024	B	72.253	0	0	0	72.253	1.450
Stalling gem.beheer + garage, bouwk.aanpassingen	B	45.000	0	0	0	45.000	1.953
Sporthal De Hoantserid: Bouwkundige aanpassingen	B	38.509	0	0	0	38.509	1.671

2e BOA wagen	N	-30.00 0	0	0	0	-30.00 0	-3.102
Oastersingel De Westereen uit beheerplan	B	27.174	0	0	0	27.17 4	1.179
Schaftwagen participatie	N	-15.00 0	0	0	0	-15.00 0	-1.551
Kolkensloane Driezum uit beheerplan	B	0	152.10 0	0	0	152.1 00	6.601
Sporthal De Hoantserid 2027 uit beheerplan	B	0	56.165	0	0	56.16 5	2.438
Foarstrjitte De Westereen uit beheerplan	B	1.548. 605	-1.548. 605	0	0	0	0
STELPOST huisvesting organisatie gemeentehuis	B	1.500. 000	-1.500. 000	0	0	0	0
Foarwei Walterswald uit beheerplan	B	742.07 5	0	0	-742.0 75	0	0
Rioolerv. Foarstrjitte De Westereen 2023	B	581.58 0	-581.58 0	0	0	0	0
Herinrichting De Swette en Kukhernewei	B	519.76 1	-100.00 0	-419.76 1	0	0	0
ETW-30 Stinswei	B	419.77 1	-419.77 1	0	0	0	0
Reconstr.wegen Vogelbuurt De Westereen - Fase 1	B	388.99 0	-388.99 0	0	0	0	0
Vervanging Djipswal De Westereen	B	366.23 2	-366.23 2	0	0	0	0

Energiebesparende maatregelen Sporthal Sikkemahal	B	240.00 0	-240.00 0	0	0	0	0
Foarwei Damwald uit beheerplan	B	207.89 1	-207.89 1	0	0	0	0
Fietspad Damwald	B	191.60 4	-191.60 4	0	0	0	0
Herstel en vervanging bewegwijzering	B	172.38 6	-86.193	-86.193	0	0	0
Uitvoeringsprogramma GMP (DA)	B	169.39 2	-84.696	-84.696	0	0	0
De Finnen Feanwalden uit beheerplan	B	145.65 0	0	-145.65 0	0	0	0
Landbouwroute Rinsumageast	B	137.99 9	-137.99 9	0	0	0	0
Cofinanciering verkeersveiligheidssubsidie	B	133.03 6	-133.03 6	0	0	0	0
Grond tbv HUB Boppewei	B	117.00 0	-117.00 0	0	0	0	0
Stelpost voor afkoppelen (scenario B en C) 2025	B	86.957	-86.957	0	0	0	0
Stelpost klimaatadapt.-duurz.maatreg.(scen.C) 2025	B	86.957	-86.957	0	0	0	0
Stelpost klimaatadapt.-duurz.maatreg.(scen.C) 2026	B	86.957	-86.957	0	0	0	0

Vervanging lichtmasten 2025 uit beheerplan	B	82.748	-82.748	0	0	0	0
Rioolverv. Van Sytzamawei De Westereen 2023	B	81.647	-81.647	0	0	0	0
Sportvelden Broekster Boys toplaag beheerplan	B	74.499	-74.499	0	0	0	0
D.Bosmastrjitte De Westereen uit beheerplan	B	72.139	-72.139	0	0	0	0
Stelpost voor afkoppelen (scenario B en C) 2026	B	66.257	-66.257	0	0	0	0
M.Hofstrastrjitte Driezum uit beheerplan	B	62.267	-62.267	0	0	0	0
Eysingawei Rinsumageast uit beheerplan	B	61.717	-61.717	0	0	0	0
Vervanging lichtmasten 2026 uit beheerplan	B	51.049	-51.049	0	0	0	0
Stelpost routekaart verduurz.vastgoed (2026)	B	50.000	-50.000	0	0	0	0
Stelpost bijdr.verdrogingsvraagstuk (scen.C) 2024	B	43.478	-43.478	0	0	0	0
Stelpost bijdr.verdrogingsvraagstuk (scen.C) 2025	B	43.478	-43.478	0	0	0	0
Stelpost bijdr.verdrogingsvraagstuk (scen.C) 2026	B	43.478	-43.478	0	0	0	0

Herstructurering Botkeschool Damwald	B	42.938	0	-42.938	0	0	0
De Wylgen Feanwalden uit beheerplan	B	41.736	-41.736	0	0	0	0
Opw. en herinr. Master Hofstrastjitte Driezum	B	27.072	-27.072	0	0	0	0
Vervanging armaturen 2026 uit beheerplan	B	26.073	-26.073	0	0	0	0
Vervangen ondergrondse containers (2026)	B	25.000	-25.000	0	0	0	0
Relining De Finnen Feanwalden 2022	B	22.998	-22.998	0	0	0	0
Sportvelden VV De Walden, toplaag beheerplan	B	21.035	-21.035	0	0	0	0
Sportveld SC Feanwalden, B5 grasveld beheerplan	B	0	66.611	-66.611	0	0	0
Combinatieproj. Foarwei Damwald 2025	B	0	386.087	-386.087	0	0	0
Rioolvervanging Foarwei Damwald 2025	B	0	345.838	-345.838	0	0	0
		8.653.861	-6.254.338	-1.577.774	-742.075	79.674	-928

Projecten

Project Feanwâlden

Beschrijving project

In het dorp Feanwâlden wordt een nieuwbouw gerealiseerd van 2 basisscholen, die samenvalt en gecombineerd wordt met het realiseren cq vervangen van een sportvoorziening. De gemeenteraad heeft hier budget voor vrijgemaakt. De nieuwe accommodatie (MFC Feanwâlden) biedt straks niet alleen onderdak aan 2 scholen (eventueel aangevuld met kinderopvang) en de sport, maar creëert in Feanwâlden daarmee tevens een aanvullende locatie waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten.

Doelen

902.1 Het bouwen van een MFC in Feanwâlden welke onderdak bied aan twee scholen, sport en ontmoeten

Activiteiten

902.1.1 Voorbereidingsfase: activiteiten en te nemen besluiten (door gemeente en andere partijen) zodat de realisatie van het MFC kan worden aanbesteed en een aannemer/architect kan worden gekozen.

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

De gemeenteraad heeft op 8 mei 2025 het definitieve (financieel) scenario voor het MFC Feanwâlden vastgesteld. Dit betekent dat er een MFC met nieuwbouw sporthal gerealiseerd wordt. Het MFC moet plaats bieden aan (twee) scholen, kinderopvang, sport en ontmoeten. Indien (financieel) mogelijk wordt er tevens een steunpunt van de bibliotheek gerealiseerd.

Inmiddels is de aanbesteding van zowel de architect als de aannemer afgerond.

Het raadsbesluit van 8 mei 2025 is financieel verwerkt in de meerjarenbegroting.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

Financiën

Bedragen x € 1.000

Grootboek	Kostensoort	Begroo t	Realisati e t/m 2025	Realisati e 2026	Te verwachte n 2026 en verder	Prognos e
-----------	-------------	-------------	-------------------------------	------------------------	---	--------------

9000700 Incidentele kosten MFA Feanwâlden						
	380990 Aankopen overige goederen en diensten	1.000	-	-	1.000	1.000
7123012 Bouw basisscholen + gymzaal Feanwâlden: voorbereidin g		1.443	710	82	651	1.443
	320010 U Uitbestede investeringen	1.405	672	82	651	1.405
	999432 U Doorbelasting inkomenoverdracht en - gemeenten	11	11	-	-	-
	999442 U Doorberekening Kapitaaloverdrachte n - gemeenten	27	27	-	-	-
7123013 Bouw basisscholen + gymzaal Feanwâlden: projectkoste n		12.340	-	103	12.237	12.340

	320010 U Uitbestede investeringen	12.540	-	-	12.237	12.340
7123014	Vervanging sporthal De Hoantserid Feanwalden	5.217	-	-	5.217	5.217
	320010 U Uitbestede investeringen	5.217	-	-	5.217	5.217
Totaal		20.000	710	185	19.105	20.000

Bouwen aan een stevig fundament in het sociaal domein

Beschrijving project

Al snel na de start van de nieuwe organisatie bleek dat er zich problemen voor deden bij de uitvoering van het sociaal domein. Dit werd duidelijk in de achterstanden die er lagen bij het in behandeling kunnen nemen van aanvragen WMO, maar ook op andere onderdelen was er sprake van een (te) hoge werkdruk. Voor een (duurzame) aanpak is daarvoor een plan van aanpak opgesteld. Dit plan van aanpak richtte zich zowel op de aanpak van de acute achterstanden, als op het brengen van stabiliteit op het team als op het ontwikkelen van plannen om te komen tot een duurzame inrichting van het sociaal domein in Dantumadiel.

In 2024 lag het accent op het wegwerken van achterstanden en het doorlichten van de meest relevante werkprocessen. In 2025 is hierop verdergegaan en is begonnen met het implementeren van verbeteringen in de dagelijkse werkprocessen. In 2025 is aan de hand van de werkvoorraad in kaart gebracht welke formatie nodig is voor het op een goede wijze uitvoeren van de werkzaamheden. Tegelijkertijd zijn voorstellen ontwikkeld over de inrichting en aansturing van het sociaal domein. In de eerste maanden van 2026 is in het Gebiedsteam (team Uitvoering Sociaal Domein) gewerkt aan het formaliseren van de inrichtingsstructuur, de integrale samenwerking en de onderlinge verbinding met Beleid. Ook is er een aanzet gemaakt tot versterking van de Toegang van het Gebiedsteam. Door de Toegang te versterken wordt geprobeerd de hulpvraag direct op te lossen en zoveel als mogelijk terug te zetten naar het voorliggende veld en meer preventief te werken om zoveel mogelijk hoge uitgaven van zorg te voorkomen. Besluitvorming over verdere ontwikkelingen in het Gebiedsteam zal te zijner tijd plaatsvinden in relatie tot het traject Dantumadiel 2027.

Ondanks alle inspanningen blijft de werkdruk en ook het ziekteverzuim hoog. Dit maakt dat er ook nu nog steeds extra inspanningen nodig zijn voor het kunnen continueren van de dienstverlening aan inwoners. In 2026 heeft de raad daar ook extra (incidentele) middelen voor beschikbaar gesteld.

Doelen

903.1 Wegwerken achterstanden WMO

Activiteiten

903.1.1 Inzet extra medewerkers op uitvoering sociaal domein

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Door middel van de inzet van extra medewerkers is het gelukt om achterstanden weg te werken en dat daarmee aanvragen weer binnen de geldende wettelijke termijnen worden opgepakt. Proces blijft echter kwetsbaar.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

Doelen

903.2 Verbeteren organisatie uitvoering Sociaal Domein

Activiteiten

903.2.1 Verbeteren werkprocessen en doen van voorstellen voor een (toekomstige) inrichting van het sociaal domein

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

O.a. door de inzet van een extern bureau worden werkprocessen in beeld gebracht en zijn er voorstellen ontwikkeld tot verbetering. Deze verbetervoorstellen zijn in 2025 geïmplementeerd en worden in 2026 verwerkt in de diverse werkprocessen.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

903.2.2 Rust en stabiliteit brengen in de organisatie van het gebiedsteam sociaal domein

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Door middel van een extra (tijdelijke)inzet van medewerkers is de werkdruk beheersbaar gebleven en de dienstverlening op orde. Inhuur blijft ook in 2026 nodig. Daarvoor zijn door de raad in 2026 aanvullende middelen beschikbaar gesteld.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

903.2.3 Het opstellen van een visie op het sociaal domein

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Besluitvorming zal in 2026 plaatsvinden.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

Financiën

Bedragen x € 1.000

FCL	ECL	Begroot	Realisatie 2025	Realisatie 2026	Te verwachten 2026	Prognose
5000500 Uitvoering Sociaal Domein						0

	351000 U Inhuur personeel	920	350	193	377	920
Totaal		306	350	193	377	920

Inwerkingtreding omgevingswet

Beschrijving project

Het project omhelst de implementatie van de Omgevingswet binnen onze organisatie. Door een succesvolle implementatie zullen we op termijn onze burgers en bedrijven op het gebied van vergunningverlening, ruimtelijke ontwikkeling, etc. beter en sneller kunnen bedienen. Dit allemaal vanuit de positieve grondhouding "Ja, mits"

Doelen

905.1 Komen tot een succesvolle implementatie van de omgevingswet binnen onze organisatie

Activiteiten

905.1.1 Borgen van de kwaliteit van de dienstverlening gedurende de aanloopfase in 2024

Afgerond

Ja

Voortgang

Toelichting

Binnen de keten vergunningverlening is extra capaciteit ingehuurd om de kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden. De extra inhuur liep t/m oktober 2025. Vanaf oktober 2025 was geen extra inzet meer nodig. Per 1 januari 2026 hebben we de beschikking over drie vaste medewerkers op vergunningverlening.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

905.1.2 Inrichten van het softwarepakket Centric Leefomgeving

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Alle werkprocessen voor vergunningverlening onder de Omgevingswet zijn inmiddels ingericht. In Juli 2025 is de inrichting van de APV processen opgeleverd. De inrichting van de juridische handhavingsprocessen is uitgesteld vanwege werkdruk en ziekte binnen het team van de juristen. Dit zal in de tweede helft van 2026 weer opgepakt worden.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

905.1.3 Vaststellen van de omgevingsvisie

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Het vaststellen van de omgevingsvisie duurt langer dan gepland. Het doel is om de visie voor 1-1-2027 vast te stellen

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

905.1.4 Opstellen en implementeren van omgevingsprogramma's

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Met het mobiliteitsprogramma heeft de gemeente haar eerste omgevingsprogramma vastgesteld. Daarnaast vinden de voorbereidingen plaats voor het opstellen van verdere omgevingsprogramma's voor de gemeente.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

905.1.5 Opstellen en implementeren van participatiebeleid

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een organisatiebreed participatiebeleid. We verwachten dat de start van het project in de loop van 2026 kan aanvangen.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

905.1.6 Omzetten tijdelijk omgevingsplan naar definitief omgevingsplan

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen om te komen tot het definitieve omgevingsplan. Het definitieve omgevingsplan moet op 1 januari 2032 klaar zijn.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

905.1.7 Implementeren van de BGE voor lokale wegen

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

De voorbereidingen voor de implementatie liggen op schema.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

905.1.8 Implementeren en borgen van de beleidscyclus Omgevingswet

Afgerond

Nee

Voortgang

Toelichting

De implementatie en borging bevindt zich in de voorbereidingsfase.

Label

1e Turap Dantumadiel 2026

Financiën

Bedragen x € 1.000

FCL	ECL	Begro ot	Realisati e t/m 2025	Realisati e 2026	Te verwacht en 2026 en verder	Prognos e
9000050 Implementatie omgevingswet		22	-	-	22	22
	380992 U Algemene Reserve - overig	22	-	-	22	22
9000051 Omgevingswet - Borgen kwaliteit dienstverlening		228	240	-	-	240
	351000 U Inhuur personeel	228	240	-	-	240

9000052 Omgevingswet - Afronden implementatie CLO		217	109	-	108	217
	351000 U Inhuur personeel	159	108	-	51	159
	380106 U Opleidingen, studiebijeenkomst en, info-dagen	21	-	-	21	21
	380990 U Aankopen overige goederen en diensten	37	1	-	36	37
9000053 Omgevingswet - Opstellen participatiebeleid		25	-	-	25	25
	351000 U Inhuur personeel	25	-	-	25	25
9000054 Omgevingswet - Beleidscyclus Omgevingswetpr oof		260	12	21	227	260
	351000 U Inhuur personeel	161	12	21	128	161
	380106 Opleidingen,	7	-	-	7	7

	studiebijeenkomst en, info-dagen en se					
	380990 U Aankopen overige goederen en diensten	92	-	-	92	92
9000055	Omgevingswet - Transitie definitief omgevingsplan	829	156	31	642	829
	351000 U Inhuur personeel	422	156	21	245	422
	380990 U Aankopen overige goederen en diensten	407	-	10	397	407
9000056	Omgevingswet - Beheersen geluid lokale wegen (BGE)	140	7	-	133	140
	380990 U Aankopen overige goederen en diensten	140	7	-	133	140
9000057	Omgevingswet -	32	42	-	-	42

Overall projectleiding & Communicatie						
	351000 U Inhuur personeel	32	42	-	-	42
9000058 Omgevingswet - Onvoorzien		86	9	-	55	64
	380999 U Niet in te delen lasten	86	9	-	55	64
Totaal		1.839	575	52	1.212	1.839

Activiteiten

Overzicht activiteiten

Overzicht activiteiten

Excel-tabel

Overzicht activiteiten	Voortgang
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer	
101 Dienstverlening	
<i>101.1 De dienstverlening op het zelfde niveau behouden ondanks ontvlechting</i>	
101.1.1 Klant in Focus Tool gebruiken om de klanttevredenheid voor en na ontvlechting te meten.	R
101.1.2 Één loket aanbieden voor dienstverlening richting inwoners en ondernemers voor afhandeling van het grootste gedeelte van de vragen.	O
101.1.3 Voor elke inwoner en ondernemer een passend kanaal aanbieden om contact te zoeken met de gemeente (digitaal of fysiek).	O
<i>101.2 Aantrekkelijk werkgever worden in de nieuwe organisatie</i>	
101.2.1 Traineeships bieden en talent tot bloei laten komen.	G
101.2.2 Secundaire arbeidsvoorwaarden aantrekkelijk maken.	-
101.2.3 Enthousiasmeren van studenten van de diverse scholen (LBO, MBO, HBO) in de regio.	G
101.2.4 Rol voor hogescholen bieden in de opbouw van de organisatie.	G
101.2.5 Een werkomgeving creëren waarin werknemers zich kunnen ontplooiën.	G
102 Veilige woon en leefomgeving	
<i>102.1 Veilige woon- en leefomgeving versterken</i>	

Overzicht activiteiten	Voortgang
102.1.1 Project veilig buitengebied uitvoering geven (gericht op ondermijning)	O
102.1.2 Project bedrijventerreinen (gericht op ondermijning)	O
102.1.3 Biboscan uitvoering geven.	O
102.1.4 Signaaltafel bijeenkomsten uitvoering geven.	O
102.1.5 Meerjarige visie ontwikkelen op inzet en prioritering toezichthouders publiek domein.	O
102.1.6 Voorkomen jeugdoverlast door inzet jeugdboa en stakeholders.	O
103 Krachtig en eigentijds bestuur	
<i>103.1 Burgerparticipatie faciliteren waar nodig en te handelen vanuit de ja mits houding</i>	
103.1.1 Proces voor participatie verbeteren door duidelijke kaders vast te leggen.	O
103.1.2 Memo Contactmomenten in de praktijk brengen.	O
104 Gezond financieel beleid voor de lange termijn	
<i>104.1 Robuuste financiële positie behouden zowel incidenteel als structureel</i>	
104.1.1 Lange termijn visie opstellen financiële situatie.	G
104.1.2 Beheersbaar houden van de exploitatiekosten van de organisatie te benchmarken aan de huidige kosten van de centrumregeling.	G
104.1.3 Meetbaar maken in samenwerking met financiën (dashboard)	G
Programma 2: Mienskip	
201 Sociale verbondenheid	
<i>201.1 Sociale samenhang behouden en waar nodig en mogelijk versterken.</i>	
201.1.1 Ondersteunen en versterken van initiatieven door implementatie van de aanpassing van het subsidielandschap.	G
201.1.2 DOM's doorontwikkelen naar structurele werkwijze, die samen met de nieuwe regeling dorpsbudgetten een integraal pakket vormt.	G
201.1.3 Onderzoeken hoe we jongeren kunnen betrekken bij gemeentelijke beslissingen.	G
201.1.4 Implementeren van het nieuwe welzijnsbeleid.	G
202 Voorzieningenniveau	
<i>202.1 De maatschappelijke voorzieningen in de dorpskernen toekomstbestendig, betaalbaar en bereikbaar te maken en waar nodig te verbeteren.</i>	
202.1.1 Onze sportaccommodaties toekomstbestendig maken (o.a. vervangen in Feanwâlden).	G
203 Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)	
<i>203.1 In 2025 is het aanbod van culturele activiteiten in Dantumadiel met 10% toegenomen t.o.v. 2022</i>	
203.1.2 Culturele mogelijkheden, zowel actief als passief, voor jongeren vergroten en beter faciliteren door de introductie van een nieuwe subsidieregeling	G
203.1.3 Volwassenfonds sport en cultuur promoten door mee nemen in de geldgids en nieuwsbrieven	G
203.1.4 In het kader van preventie sport- en cultuuractiviteiten aanbieden aan jongeren (buurtsportcoaches en jongerenwerkers).	G
203.1.5 It organisearjen fan in Fryske wike mei de Anno-gemeenten.	G
203.1.6 It organisearjen fan in jierliks weromkommende aktiviteit yn it basisûnderwiis oangeande it Frysk.	G
203.1.7 Opstarten pilot Verrijkte Schooldag	
<i>203.2 Onze jongeren meer en structureel de kans bieden om hun talenten volledig te ontwikkelen</i>	
203.2.1 Faciliteren en stimuleren van projecten gericht op talentontwikkeling (zoals het project bouwen aan ambitie).	G
203.2.2 Uitvoering geven, evalueren en doorontwikkelen van het 'Project tiid foar aksje, waai mar mei' en project Maatschappelijke Diensttijd.	G
203.2.3 Opstarten pilot Verrijkte Schooldag, waarbij ingezet wordt op talentontwikkeling jongeren	G
902 Projecten programma Mienskip	
<i>902.1 Het bouwen van een MFC in Feanwâlden welke onderdak biedt aan twee scholen, sport en ontmoeten</i>	
902.1.1 Voorbereidingsfase: activiteiten en te nemen besluiten (door gemeente en andere partijen) zodat de realisatie van het MFC kan worden aanbesteed en een aannemer/architect kan worden gekozen.	G
Programma 3: Soarch en Wolwêzen	
301 Langer leven in goede gezondheid	
<i>301.1 Zelfredzaamheid vergroten van onze zorgbehoefte inwoners.</i>	
301.1.2 Implementatie nieuw welzijnsbeleid (inclusief jongerenwerk) met doarpsmoetingsplakken.	G
301.1.3 Jeugdhulp op scholen verder uitbreiden.	G

Overzicht activiteiten	Voortgang
301.1.4 Werkwijze familiegroepsplan opnemen in nieuw beleid bij Jeugdhulp	O
301.1.5 Meer bewustwording creëren laaggeletterdheid binnen onze organisatie.	G
301.1.6 Extra inzet op (digi)taalvaardigheid via bibliotheken.	G
<i>301.2 Aantoonbare verschuiving realiseren van duurdere zorgtrajecten naar goedkopere vormen van zorg.</i>	
301.2.1 Meer inzetten op voorkomen van misbruik in WMO en Jeugd	G
301.2.2 Opvoedingsondersteuning toegankelijker en laagdrempeliger aanbieden	G
301.2.3 Programma uitvoeren van Zorg naar Preventie (GALA/IZA)	G
301.2.4 Opstarten pilot Verrijkte Schooldag, waarbij ingezet wordt preventie zorg bij jongeren	G
302 Meer maatschappelijke participatie	
<i>302.1 Streven naar een samenleving waarbij iedereen kan participeren ondanks hun financiële positie. Dit willen we bereiken door het vaststellen van het actieplan armoede- en schuldenbeleid waarin we concrete acties opnemen om dit doel te bereiken.</i>	
302.1.1 Uitvoeren van de acties in het actieplan armoede- en schuldenbeleid, waaronder project Energiearmoede ook een plaats heeft.	G
903 Projecten programma Soarch en Wolwêzen	
<i>903.1 Wegwerken achterstanden WMO</i>	
903.1.1 Inzet extra medewerkers op uitvoering sociaal domein	G
<i>903.2 Verbeteren organisatie uitvoering Sociaal Domein</i>	
903.2.1 Verbeteren werkprocessen en doen van voorstellen voor een (toekomstige) inrichting van het sociaal domein	G
903.2.2 Rust en stabiliteit brengen in de organisatie van het gebiedsteam sociaal domein	G
903.2.3 Het opstellen van een visie op het sociaal domein	G
Programma 4: Werk, Bedrijf en Rekreasje	
402 Verbeteren detailhandel en structuur	
<i>402.1 Vergroten van ondernemerstevredenheid</i>	
402.1.1 Conform Convenant Bedrijventerreinen bedrijfskavels aanbieden.	O
402.1.2 Betrekken ondernemers bij bereikbaarheid: onderzoek naar nieuwe westelijke Ontsluitingsweg Westereen.	O
402.1.3 Afronden detailhandelsvisie.	G
402.1.4 In 2025 onderzoek uitvoeren naar behoefte zondagsopenstelling	R
402.1.5 Schrijven van een economisch beleidsplan	G
403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid	
<i>403.1 De arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen zoals praktijkgeschoolde arbeidskrachten, jongeren in een uitkerings situatie, herintreders en ouderen groeit met 1,5% in de periode van 2023 - 2025.</i>	
403.1.1 Inzet van het Project meedoen via Dokwerk.	G
403.1.2 Als gemeente meer regie houden door de inzet van een accounthouder op de activiteiten Kenniswerkplaats en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.	G
403.1.3 Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren in samenwerking met Werkstart.	G
403.1.4 De positie van Dokwerk verstevigen door nog beter in te spelen op de lokale economie en huidige arbeidsmarkt.	G
<i>403.2 Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de Versnellingsagenda Noordoost Friesland.</i>	
403.2.1 Doorontwikkeling van werkstart (leven lang leren).	G
<i>403.3 Koppeling maken tussen uitdagingen op de arbeidsmarkt en duurzaamheid.</i>	
403.3.1 Projecten stimuleren vanuit de gemeente die zich richten op duurzaamheid, innovatie en arbeidsmarkt.	G
404 Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven	
<i>404.1 Groei van aantal overnachtingen in 2026 met 4% ten opzichte van 2022</i>	
404.1.1 Eeltsjemar toeristisch ontwikkelen.	G
404.1.2 Inzetten op branding en marketing.	G
404.1.3 Opstellen van een ontwikkelkader.	O
404.1.4 Onderzoek naar optimalisatie van fiets- en wandelnetwerk.	O
404.1.5 Stimuleren initiatieven van inwoners.	G
Programma 5: Wenjen en Omjouwning	
501 Wonen	

Overzicht activiteiten	Voortgang
<i>501.1 In de komende 4 jaar worden er 200 extra wooneenheden gerealiseerd vanuit sociaal oogpunt naast de bestaande productie, waarbij de gemeente de regierol behoudt.</i>	
501.1.1 100 woningen realiseren voor starters en lagere inkomens (onder de €250.000).	G
501.1.2 75 woningen realiseren voor senioren appartementen of woonhofjes.	G
501.1.3 Het vaststellen van beleid over pré mantelzorg-, kangoeroewoningen, flexibel wonen en tiny houses waardoor er ten minste 25 alternatieve woonvormen gerealiseerd kunnen worden.	G
502 Duurzaamheid	
<i>502.1 De hoeveelheid huishoudelijk restafval naar maximaal 100kg per inwoner per jaar in 2025.</i>	
502.1.1 Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om zo weinig mogelijk afval te produceren (afvalpreventie) door middel een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.	G
502.1.2 Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om hun afval zo goed mogelijk te scheiden door middel van een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.	G
502.1.3 Samen met burger een plan ontwikkelen voor afvalpreventie en afvalscheiding.	O
502.1.4 De bron- en nascheiding van de huishoudelijk afvalinzameling en -verwerking wordt verder ontwikkeld zodat zo veel mogelijk huishoudelijk afval kan worden hergebruikt.	G
<i>502.2 70% van de elektriciteit van de gehele gemeente wordt duurzaam opgewekt in 2030 en een besparing creëren van 1,5% procent energie per jaar.</i>	
502.2.1 In 2023 een plan 'Dorp van de toekomst' gericht op klimaatverandering en energietransitie, gereed te hebben om de ambitie te kunnen realiseren en hierbij de mienskip bij betrekken.	O
502.2.2 Stimuleren van opzetten energie coöperaties.	G
502.2.5 Plan op te stellen in 2024 om het maatschappelijk vastgoed te verduurzamen.	O
502.2.6 Het realiseren van een gemeentelijk circulair ambachtscentrum waardoor het hergebruik van producten binnen de gemeente optimaal wordt gefaciliteerd. In samenwerking met: Dokwurk, Kringloopwinkels en Milieustraten.	G
<i>502.3 De energiearmoede wordt zodanig verminderd dat in 2030 alle inwoners blijvend in hun energiebehoefte kunnen voorzien op basis van een maatschappelijk verantwoord niveau van levensonderhoud.</i>	
502.3.1 Uitvoering geven aan het project Energiearmoede.	G
503 Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen	
<i>503.1 De kwaliteit en aantrekkelijkheid van de woningvoorraad en woonomgeving verbeteren en te verduurzamen.</i>	
503.1.1 Faciliteren in het verduurzamen van de bestaande woningen.	O
503.1.2 Het maken van dorpsbiografieën.	G
503.1.3 Meer aandacht voor groen in (nieuwbouw) wijken en buitenfaciliteiten verbeteren met parken en tuinen.	G
<i>503.2 De doorlooptijd van planvoorbereiding voor ruimtelijke projecten met 40% versnellen.</i>	
503.2.1 Plan van aanpak opzetten en hier acties op ondernemen.	G
905 Projecten programma Wenjen en Omjouwng	
<i>905.1 Komen tot een succesvolle implementatie van de omgevingswet binnen onze organisatie</i>	
905.1.1 Borgen van de kwaliteit van de dienstverlening gedurende de aanloopfase in 2024	G
905.1.2 Inrichten van het softwarepakket Centric Leefomgeving	G
905.1.3 Vaststellen van de omgevingsvisie	G
905.1.4 Opstellen en implementeren van omgevingsprogramma's	O
905.1.5 Opstellen en implementeren van participatiebeleid	O
905.1.6 Omzetten tijdelijk omgevingsplan naar definitief omgevingsplan	G
905.1.7 Implementeren van de BGE voor lokale wegen	G
905.1.8 Implementeren en borgen van de beleidscyclus Omgevingswet	G
Programma 6: Iepenbiere Romte	
602 Onderhoudskwaliteit openbare ruimte	
<i>602.1 Beheer van kapitaalgoederen Openbare Ruimte optimaliseren om de balans tussen kosten, bedrijfszekerheid en risicosturing te verbeteren.</i>	
602.1.1 Verkennend onderzoek voor de haalbaarheid van assetmanagement van kapitaalgoederen.	G
603 Duurzame inrichting openbare ruimte	
<i>603.1 Bevorderen van de biodiversiteit binnen de openbare ruimte.</i>	
603.1.1 Uitwerken van een paragraaf 'biodiversiteit' in de beleidsplannen Openbare Ruimte.	G

Overzicht activiteiten	Voortgang
603.1.2 Het realiseren en stimuleren van maatregelen: delen intensief gazon extensief beheren, bloembollen aanplanten, geveltuinten aanleggen, extra inheemse bomen aanplanten, vogelbosjes aanleggen en inzaaien bloemenweides binnen de bebouwde kom	G
604 Verkeer/mobiliteit	
<i>604.1 Het creëren van veilige en duurzame bereikbaarheid voor alle relevante mobiliteitsvormen.</i>	
604.1.1 Opstellen mobiliteitsplan (GMP) in 2023 en een uitvoeringsprogramma Verkeer en Mobiliteit..	G
604.1.2 Inhaalslag realiseren op het onderhoud van openbare ruimte om de toegankelijkheid en veiligheid te verbeteren.	G
604.1.3 Realiseren van een hoofdfietsroute Damwâld – Feanwâlden met aansluiting op de Koarndyk.	G
604.1.4 Samen met de Provincie Fryslân zorgdragen voor een plan voor veilige en doeltreffende herinrichting van de N361 Lauwersseewei waarbij zo veel mogelijk koppelkansen worden benut.	G
<i>604.2 De fysieke toegankelijkheid van winkelkernen voor mensen met een beperking één inrichtingsniveau omhoog te brengen.</i>	
604.2.1 Startnotitie ontwikkelen met als doel het ‘keurmerk toegankelijkheid’ op minimaal het niveau ‘brons’ te behalen.	G
<i>604.3 Infrastructuur voor recreatie en toerisme opwaarderen.</i>	
604.3.1 Verbreden van fietspaden en omvormen naar beton of asfalt en netwerken op elkaar aansluiten.	G
604.3.2 Koppelkansen verzilveren die bijdragen aan de haalbaarheid van realisatie vaarroute Âldtsjerk – Rinsumageast - Dokkum	G

Bijlagen

Bijlage 1: Overhevelen investeringskredieten

Overhevelen investeringskredieten

Omschrijving (toelichting)

In het kader van de financiële verordening artikel 3, lid 6 is het college bevoegd om na de jaarovergang door te gaan met de uitvoering van nog niet afgesloten investeringskredieten. Restant kredieten worden overgehaald naar het volgende begrotingsjaar. In onderstaande tabel zijn de kredieten opgenomen die overgehaald zijn van 2025 naar 2026.

Bedragen x €

Programma	Omschrijving	Investeringskrediet (2026)
01 Ynwenner en Bestjoer	Vervanging Schaftwagen 2023	3.900
02 Mienskip	Bouw basisscholen+sporthal Feanw: voorbereiding	233.667
	Uitbreiding CBS De Sprankeling	173.921
	Tijdelijk huisvesting Th. de Vrieskoalle	119.083
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	Ontwik. bedrijventerrein De Swette FeanwÃlden	-4.125

05 Wenjen en Omjouwing	Ontwik. woningbouw Dammeloane Damwãłd	-9.144
	Ontwik. Haadwei Noard Damwald	222.569
	Ontwik. woningbouw De Wiken fase 2	20.856
06 Iepenbiere Romte	Gronden activum 721010 naar bouwgrondexploitatie	44.000
	Sporthal De Hoantserid: Bouwkundige aanpassingen	38.509
	Sporthal De Sikkemahal: Bouwkundige aanpassingen	64.389
	Cult.Centrum De Schiertins: Bouwk.aanpassingen	14.168
	Energiebesparende maatregelen Sporthal Sikkemahal	240.000
	Energiebesparende maatregelen De Schierstins	139.917
	Restauratie kerktoren Rinsumageast	107.339
	Keerwanden, Beschoeiingen 2025 uit beheerplan	28.168
	Oastersingel De Westereen uit beheerplan	27.174
	Foarstrjitte De Westereen uit beheerplan	30.387
	Eysingawei Rinsumageast uit beheerplan	61.717
	Willemstrjitte Damwald uit beheerplan (Fase 1)	3.647
	De Wylgen Feanwalden uit beheerplan	41.736
	De Hagedoarn Feanwalden uit beheerplan	-307.250
	Vervanging lichtmasten 2025 uit beheerplan	82.748

	Riolvervanging Project Vogelbuurt	17.180
	Riolverv. Foarstrjitte De Westereen 2023	20.000
	Renovatie drukgemalen besturing kasten	33.673
	Sportveld VCR R'geast, T2 grasveld beheerplan	33.981
	HWA riool Prakkenstrjitte	-3.884
	Verbeteren TrochfytsrÃ»te Damwald-FeanwÃlden	144.682
	Willemstrjitte Damwald uit beheerplan (Fase 2)	34.191
	Reconstructie Koaiwei Readtsjerk	243.495
	Riolvervanging Project Oastein FeanwÃlden	39.750
	Vervanging Djipswal De Westereen	50.000
	Reconstr.wegen Vogelbuurt De Westereen â€ Fase 1	20.000
91 Overhead	Stalling gem.beheer + garage, bouwk.aanpassingen	148.233
	Energiebesparende maatregelen Werf Moarrewei 24	15.000
	Inbraakalarmering gemeentehuis	22.380
Kostenplaatsen	Scania vrachtwagen (BB-008-N)	6.282
	Renault Master E-tech 100% Electric	20.000
	Renault Master E-tech 100% Electric	20.000
	Autolaadkraan achterop ROM SmartCombi Pro	15.000
	Vervangen Sneeuwplough (SNK 240-EPZ DAF)	13.000

	Multihog MXC130 (serienummer UN9MXMK02PD015127)	13.189
	Vervanging Nido Stratos B50-42 VCLN-490 (ZS-1-10)	16.902
	Elektrische heftruck	30.000
	Onkruidborstel voor Multihog werktuigdrager	12.000
	Beregeningsinstallatie met elektische aggregaat	28.000
	Herstel en vervanging bewegwijzering	-8.459
Totaal bedrag		2.361.971

Bijlage 2: Overhevelen kredieten algemene reserve

Overhevelen kredieten algemene reserve

Omschrijving (toelichting)

In het kader van de financiële verordening artikel 3, lid 7 is het college is bevoegd om na de jaarovergang door te gaan met de uitvoering van eenmalige projecten of -activiteiten welke gedekt worden vanuit een reserve. Zowel het restantkrediet als de onttrekking aan de reserve wordt overgehaald naar het volgende begrotingsjaar (resultaat neutraal). In onderstaande tabel zijn de kredieten opgenomen die overgehaald zijn van 2025 naar 2026.

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Omschrijving	2026
Lasten		
01 Ynwenner en Bestjoer	<i>Programmaplan Dantumadiel 2024</i>	-37
	<i>Veiligheidsagenda 2024-2027 Feilgens Foarop</i>	-2
02 Mienskip	<i>Subsidie tennisferiening Feanwalden</i>	-435
	<i>Dorpsontwikkelingsmaatschappij</i>	-141

03 Soarch en Wolwezen	<i>Co-financiering MDT-project</i>	-35
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	<i>Economische Ontwikkeling</i>	-36
	<i>Bevordering toerisme</i>	-55
05 Wenjen en Omjouwing	<i>Duurzaamheid algemeen</i>	-26
	<i>Implementatie omgevingswet</i>	-908
	<i>Dorpsbiografieën</i>	--52
	<i>Subsidieregeling Biobased bosk fase 2</i>	-109
	<i>Volkshuisvestingsfonds - Spoor 1 - ondersteuning woningeigenaren</i>	-536
	<i>Volkshuisvestingsfonds - Spoor 2 - maatsch.voorz. en openb.ruimte</i>	-130
	<i>Volkshuisvestingsfonds - Projectkosten</i>	-100
06 Iepenbiere Romte	<i>Gebiedsontwikkeling Centrale As project</i>	-54
	<i>Haalbaarheidsonderzoek verkeersoplossing De Westereen</i>	-100
	<i>Startnotitie toegankelijkheid 2024-2027</i>	-11
	<i>Inhaalslag toegankelijkheid en veiligheid</i>	-80
91 Overhead	<i>Aanpak achterstanden fysieke archieven Dantumadiel</i>	-151
	<i>Extra inzet opleiden personeel</i>	-306

	<i>Project Digitale dienstverlening sociaal domein</i>	-150
	<i>Project digitalisering algemeen</i>	-150
	<i>E-Depot en Recordmanagement</i>	-130
	<i>Vervolgonderzoek gemeentehuis</i>	-13
Totaal lasten		-3.748
Onttrekkingen aan reserves		
01 Ynwenner en Bestjoer	<i>Algemene reserve</i>	39
02 Mienskip	<i>Algemene reserve</i>	576
03 Soarch en Wolwezen	<i>Algemene reserve</i>	35
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	<i>Algemene reserve</i>	91
05 Wenjen en Omjouwing	<i>Algemene reserve</i>	1.093
	<i>Reserve Volkshuisvestingsfonds</i>	766
06 Iepenbiere Romte	<i>Algemene reserve</i>	245
91 Overhead	<i>Algemene reserve</i>	902

Totaal onttrekkingen aan reserves		3.748
Resultaat		0

